JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS-, EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1860. Woensdag, 7 Maart. N°. 19.

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasaruan* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & RUZETTE; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Soerakarta* bij VELTMAN & Co.; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; voor de *Buitenbezittingen* bij de Agenten der Stoomschepen van den Heer W. CORES DE VRIES en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

Per half jaar voor *Batavia* ... f 12,50. » » » *Java* ... » 15,—. » » » *Buitenbezittingen* ... » 17,50. » » » *Nederland* ... » 22,50. De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.	De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.	De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden. Bij eerste of meerdere herhaling 25 » » » » Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van eene DOCHTER, *A. Stuffers*, geb. ...
Batavia, den 3den Maart 1860. (746)

Bevallen van eene DOCHTER, *J. Renaud*, van ...
Batavia, 4 Maart 1860. (686)

Bevallen van eene DOCHTER, *W. Janssen*, te *Niet*.
Batavia, 6 Maart 1860. (732)

Voorspoedig bevallen van een ZOONTJE, de echtgenoote van
C. J. BRAUN.
TANJOENWANGIE den 10den Februarij 1860.

Den 2den dezer overleed alhier plotseling in den ouderdom van 54 jaren, *Adriana Cornelia Visser*, weduwe van *Adriaan Hendrik Buddingh*.
Hare kinderen verliezen in haar eene brave, zorgvolle moeder.
Batavia, ... Maart 1860. *Uit aller naam*, BUDDINGH.
(714)

Op den 10den dezer, is alhier in den ouderdom van ... jaren overleden, *Pauline Eugenie de Siso*, geliefde echtgenoot van
G. A. VAN KESTEREN.
Makassar, 18 Februarij 1860. (729)

OP DE VENDUTIE
van Vrijdag aanstaande, zal bij
J. Speet,
mede verkocht worden :
200 riem best Velijn
SCHRIJFPAPIER.
(741)

VENDUTIE
op Donderdag den 8sten Maart 1860,
voor de Toko van den Chinees **Khouw Tekhien**, op *Paser Baroe*, van
DIVERSE
KOOPMANSGOEDEREN,
als:
Lijnwaden, Laken, Broekengoed, Damesgoederen, Zijde, enz.
(677)

VENDUTIE
Vrijdag den 9den Maart bij
J. SPEET,
tegen 6 en 4% Vendu-Salaris,
van eene aanzienlijke partij
ROND-, PLAT- EN HOEPEL-
IJZER,
300 Kisten ZEEP, Fraaije Vergulde BLOEMVAZEN,
COGNAC OP VATEN,
Puike CHAMPAGNE op Heele en Halve Flesschen,
11 kisten Koralen,
Fransche CHITZEN, Jaconas, GLASWERK, GORDIJNGOED, 6/4 MADAPOLAMS,
een Partij STELLINGEN,
BORDUURWOL, ESTRAMINE en BORDUURPATRONEN, Prachtige TAFELKLEEDEN en
Alcatieven,
voorts eene partij Chineesche CASTANJES, Holl. UIJEN, SUIKERBROODEN, enz. (700)

VENDUTIE
op Maandag den 12den Maart 1860,
wegens vertrek:
ten huize van den Heer
JOHN BLACK,
op Parapattan, (naast de Middelburgsche Apotheek)
door
Gebrs. ROSELJE & Co.,
van eenen zeer netten
INBOEDEL,
bestaande uit:
Massief mahoniehouten CANAPÉS, ARMSTOELEN, VOLTAIRES en een tal van andere gemakkelijke STOELEN, CONSOLES, ronde TAFELS en KNAPEN, alles met marmeren bladen, fraaije KASTEN, PSYCHÉ, BONHEUR du JOUR, ETAGÈRES, WASCHTAFELS, (alles van mahoniehout.)
IJzeren Ledikanten,
Spiegels, Schilderijen,
LAMPEN, PENDULES, VAZEN, PERZ. TAPIJTEN,
FRAAI ZILVERWERK,
Porcelein-, Cristal- en Pleetwerk
eene voor dit klimaat vervaardigde
PIANINO, etc.
Wijders:
Drie spannen goedloopende WAGEN-PAARDEN, een zeer fraai en perfect gedresseerd RIJPAARD, Engelsche ZADELS, een in Engeland vervaardigde ligte COUPÉ, een VIS-à-VIS, een MYLORD, een PALANQUIN, Engelsche TUIGEN, twee fraaije melkgevende KOEBEESTEN, enz.
Op Zondag te bezigtigen. (735)

LEILA.
(*Vervolg.*)

Nadat Leila op deze wijze de ronde ook bij de drie ...ige, in de uitspringende hoeken der bastions geplaatste schildwachten gedaan en hunne waakzaamheid opgefrischt had, ging zij-zelve in eene embrasure boven de poort zitten en keek gespannen in de verte.

Daar vond haar tusschen vier en vijf 's morgens van Straat, die de ronde deed en de posten inspecteerde, ingeslapen en in gevaar van in de gracht neer te storten. Voorzigtig wekte hij haar en zond het verschrikte meisje naar huis. Na volbragte ronde keerde hij zelf daarheen terug en vond Leila nog in de ve-randa. »Hoe komt het, Leila, dat gij 's nachts buiten huis ...? Weet de kapitein daarvan?" vroeg hij. — »Neen, heer, maar booze droomen lieten mij geen rust. Toen ... ik ... den wal gegaan, ging daar zitten en ben ingeslapen," antwoordde Leila. »Zal ik het ontbijt al ... zetten of wilt gij nog wat rusten, heer?" — »Ik wil nog een uurtje dutten en dan met de andere heeren ontbijten," zei van Straat en ging in zijne kamer.

's Middags had het meisje een streng verhoor van den kapitein door te staan, die haar dergelijke kuren ... voortaan ernstig verbood en niet onduidelijk te verstaan gaf, dat hij eene geheime minnarij met een ... der bezetting voor den grond van haar nachtelijk ronddwalen hield. Met hartstogtelijkheid weerde het meisje deze krenkende beschuldiging van zich af en verzekerde, dat binnen weinig dagen de reden van haar bevreemdend nachtwandelen aan 't licht komen en hare onschuld blijken zou. Op alle nog zoo dringend tot haar gerigte vragen had zij verder geen antwoord.

Den tweeden nacht na dit voorval vermiste Hartisng, toevallig wakker wordende, Leila op haar leger. Haastig wierp hij een mantel om en ijlde naar den schildwacht in de naaste bastionspits, die hem op zijne navraag berigtte, dat Leila voor ongeveer anderhalf uur bij hem was geweest en hem tot waakzaamheid had aangespoord, wat het meisje, naar 't zeggen zijner kameraads, nu al eenige nachten regelmatig gedaan had. Ditzelfde verman de kapitein tot zijne groote verbazing van de overige posten en zag hij daar Leila in het gras zitten en ijverig uitkijken. Toen zij een voetstap hoorde en Hartsing herkende, kwam zij regt op hem toe en verzocht hem, met haar een weinigje van den schildwacht bij de poort weg te gaan en op een stuk geschut te gaan zitten. Zij wilde hem dan haar zonderling gedrag verklaren. Toen de kapitein aan haar verlangen voldaan had, begon zij: »Allah moge het arme bruine meisje vergeven, als zij de liefde en het leven van den blanken vreemdeling boven het geluk van haar volk stelt. Mijn hart, heer, wist zich niet te raden tusschen liefde en pligt, en ik weet, dat mijn leven van dit uur af aan het wrekend staal van mijn stam is prijs gegeven."

»Ik begrijp u niet, Leila," viel Hartsing het hevigr ontroerde meisje in het woord. — »Luister hier! Sints den aftogt van uw volk uit Bali zijn in de hoofddessa's (dorpen) afgezanten van den vorst van Beliling op Bali verschenen, die mijn volk tot opstand tegen de blanken willen bewegen, het de hulp der balinesche vorsten beloofden, vuurwapens en kruid meebragten en beweerden, dat op de eilanden, die onder de heerschappij der Hollanders staan, gelijktijdig een opstand der bevolking tegen de vreemdelingen zou uitbreken en de gezamentlijke forten overvallen worden. Ongelukkig vonden deze gezanten bij mijn volk maar al te veel gehoor; want hoe weinig gij, heer, ook van de kampongs verlangt, zoo is het toch altijd een dwang, die op hen rust en die zij van blanken niet dulden kunnen. De bruine man laat zich door zijne eigen heerschers gruwzaam behandelen; maar alle, zelfs het zachtste geweld der blanken vervult hem met haat. — Ongemerkt heb ik eene zamenkomst van de Balinezen en de kapala-kampongs (hoofden) van twaalf dorpen kunnen bespieden en vernomen, dat men in een der nu spoedig komende donkere nachten het fort overvallen en de bezetting van kant maken wil. Dit, heer, is de reden van mijn lang uitblijven in de kampong en van de vreeselijke onrust, die mij geen duur liet en mij

s'nachts naar den wal dreef, daar ik vreesde, dat de aanval vroeger kon geschieden. Allah vergeve mij dit verraad tegen mijn volk!" Hijgend zweeg het meisje en leunde zich tegen den verbaasd ophoorenden kapitein aan.

»Hebt gij gedroomd, Leila, droom ik, of is alles waar, wat gij daar zegt?" sprak eindelijk Hartsing, van zijne eerste verbazing bekomen. — »*Toewan Allah lihat* (God ziet het)!" betuigde het meisje. — »Maar waarom hebt gij mij dat niet vroeger ontdekt, Leila?" vroeg de Europeeer. »Eene overrompeling had bij den slechten gezondheidstoestand van het garnizoen het fort onvermijdelijk in de handen der inboorlingen moeten brengen." — »Zoudt gij, heen, zonder innerlijken strijd uw volk verraden?" hernam Leila. — »Gij hebt gelijk, brave meid! vergeef en heb dank voor uwe waarschuwing! Zonder die waren ik en de bezetting verloren geweest.' Met deze woorden stond Hartsing op en ging met het uitgeputte meisje naar zijne woning, waar hij liefderijk zorg droeg, dat zij de lang ontbeerde rust vond.

(Wordt vervolgd.)

Theatre Français de Batavia.

Avec la permission de M. le Resident.

VENDREDI, 9 Mars 1860.

3e représentation du 5e mois de l'abont.

L'ECLAIR.

Opéra-Comique en 3 actes.

LUNDI, 12 Mars 1860.

L'AMBASSADRICE.

Le Directeur-Gérant,
(684) VAN KINSBERGEN.

INRIGTING

VAN

Lager en Middelbaar Onderwijs

VOOR

Jonge Heeren.

De Ondergeteekende berigt, dat hij bovengenoemde [illegible] heeft verplaatst naar het ***Koningsplein***, (West-Zijde), in het huis vroeger bewoond door Mevrouw de Weduwe SCHENCK.

I. J. J. SNELLEBRAND,
(694) *Instituteur.*

S. W. van Hogezand jr.

Stadhuisplein,

Magazijn:

CHAMPAGNE

van het gerenommeerde merk

JULES MUMM & CO.

ECHT HAANTJES BIER

merk RENDORP. Versch

[illegible] Selterswater in 1/2 kruiken.

(708)

COMMISSIE-HUIS

VAN

J. SPEET

Pas Ontvangen:

Partij Gezette en Ongezette

DIAMANTEN, BRILLANTEN

en

GOUDWERKEN.

[illegible] in Juweelen kunnen dezelve **karaats**-[illegible] bij **50** of **100 karaat** tegen zeer verminderde prijzen bekomen.

[illegible] Factuur zijn eenige Artikelen die door hunne [illegible] **waarde** en **zeldzame schoonheid** [illegible] als:

[illegible] **zuiver helder witte Brillant** van [illegible]

KARAAT vorm Ovaal.

[illegible] **Een fraaije rond Brillant** van

8 3/4 KARAAT.

[illegible] **prachtige ronde Brillant** als Ring ge-[illegible] van **15 karaat.**

[illegible] Ongezette **zwarte Brillant** ***(intang [illegible])*** van **10 3/4 karaat.**

[illegible] **prachtige** *à Jour* **gezette Brillant** [illegible] **karaat** zuiver wit en zonder fouten.

[illegible] **Diamanten Oorringen** van cirka 16 [illegible]

[illegible] **Dames Parure** van **Smaragden** en [illegible]**ten.**

[illegible] **Dames Parure** van zuiver witte **Paar-Brillanten.**

[illegible] **prachtige Brillanten Dames Broche** [illegible]**manten,** in Parijs gezet, en 4 stel [illegible] **18 stuks Brillanten Knoopen**

(738)

CASSALETTE & Co.

Ontvangen:

een prachtig factuur

MEUBELEN

EN

SPIEGELS.

(702)

S. W. VAN HOGEZAND Jr.

Stadhuisplein.

Ontvangen eene tweede bezending:

Puike, puike Nieuwe

HARING,

Versche Samarangsche BESCHUIT,

heele en halve blikken,

en heele en halve blikken

AMERIKAANSCHE WATERCRACKERS,

merk *Bent & Co.* (707)

Pas ontvangen

en bij de ondergeteekenden à contant te bekomen, de reeds over Indie bekende

gezonde & zuivere

JEFFREY'S EDINBURGH INDIA PALE-ALE.

(698) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Wederom Ontvangen:

Muirs Maag versterkende Pale, (Roode Etiquetten) Allsops Pale Ale, Porter, Brown Stout, Haantjes Bier, Eng. Kaas en Bokkem in Blikjes, Edinburg Fancy Bescuit, een Factuur Eng. Medicijnen, groote Sponsen, Jande, Nagel-, Scheer-, en Haar- Borstels, een Assortiment Parfumery, Haar Olie, Tanden Poeder, Poeder doosjes en Kwasten, Royal Court pleister, in soorten, Gezuiverd Codliner en Castor Olie, Reuk Zout, Essence Vanilla, een assortiment van de meeste gerenomeerde soorten Roode Wijn, Cognac, Champagne, Madeira, Sherry, Koek en Banket, gedroogde Vruchten, in flesschen en kistjes, Eng. Zuur, Durham Mostard, Saucen, Geleijen,

Holl. en Eng.

PROVISIEN IN BLIKJES.

Bij
(709) J. BROWN.

W. I. OLLAND

Horologiemaker op Noordwijk

heeft ontvangen:

SMAAKVOLLE GOUDEN

DAMES HOROLOGIE KETTINGEN

en Garnituren met CAME'S

prachtig bewerkt, Heeren

HOROLOGIE KETTINGEN,

Manchet KNOOPJES en gouden POTLOODEN, tevens is de Toko ruim gesorteerd van

GOUDEN EN ZILVEREN

HOROLOGIEN,

Vergulde Marmeren en Bronsen PENDULES en accuraat loopende REGULATEURS. (711)

CHOCOLAT à LA VANILLE DE LOUIT,

à *f* 3 per pd.

(730) A. BEDIER.

Verkrijgbaar bij

CASSELETTE & CO.

100 Oxh.

DELICIEUSE WIJN

op fust, van de merken:

St. Christolij medoc, St. Estephe medoc, St. Julien medoc. (705)

Versche drooge Djagong,

voor paarden voeder,

bij
(699) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

Versche Groentenzaden

à contant f 10.— pr. Pak.

Bij
(679) F. GöRING EN Co.

Oproeping van Crediteuren.

De Ondergeteekenden, bij akte van den 22sten Februarij ll., sub No. 127 voor den waarnemenden Notaris R. V. HEIJLIGER, alhier gepasseerd, benoemd tot voorloopige bewindvoerders in de zaken van de firma

LEVERT & Co.,

noodigen bij deze ***alle bekende*** en ***onbekende*** schuldeischers, zoowel van genoemde firma als van de beide Vennooten, de Heeren **H. E. Levert** en **J. L. van Hek**, elk in hun privé, uit om op ***Maandag den 12 Maart aanstaande,*** des namiddags ten 1 ure, eene Vergadering te komen bijwonen in een der lokalen van de *Javasche Bank*, ten einde verslag te hooren doen over den stand van zaken van genoemde firma, en over de verder te nemen maatregelen te beraadslagen.

A. J. W. VAN DELDEN.
S. J. VAN DER MEULEN.
(720) N. P. VAN DEN BERG.

Batavia, 5 Maart 1860.

De Heeren

W. H. COX & D. DUMOULIN,

hebben onze

Generale volmagt.

(744) CASSALETTE & Co.
1e Maart.

I have this day made over the management of the **Batavia Branch of the Borneo Company Limited** to

Mr. HENRY WILLIAM WOOD.

(680) JOHN BLACK.
Batavia, 1er March 1860.

HET KANTOOR

van B. J. JACOBS,

Agent van Ned. Indische Schepen, is verplaatst aan de Westzijde van Kampong Pandjaringan, digt bij Goedang Kwalies. (676)

La Loterie

de **Mr. SOULIE,** sera tirée Dimanche 18 Mars prochain, à ***9 heures très précises,*** chez lui, Gang Klintji auprès Bazaar Baroe. (722)

ZONDAG-AVOND VERLOREN

op Weltevreden,

een ZAKBOEKJE, inhoudende eenige ***Geldswaarde*** en een ***Dames-Portretje.***

De eerlijke vinder wordt beleefd verzocht, dit wel, des verkiezende tegen geldelijke belooning, terug te willen bezorgen bij

(743) G. KOLFF & Co.

Te Koop:

Eene in volle werking zijnde

SUIKER FABRIEK,

met nieuwen Stoommolen en compleeten Inventaris.

Te bevragen bij
(716) VAN DEN BROEK EN VEECKENS.

TE KOOP

Een Biljard met Lampen,
en alle toebehooren, zoo goed als nieuw voor *f* 750.

Te bevragen bij J. HIDDINK te Cheribon. (717)

Wordt te koop gevraagd:

TIEN BANKACTIEN.

Adres bij
(715) J. SPEET.

TE KOOP **Een groote IJzeren**

BRANDKAST,

Een Idem met Letterslot.

Te zien en te bevragen bij
(654) Gebr. BEIJNON, *Stadhuisplein.*

TE KOOP

een extra fraai toon gevende en voor dit klimaat vervaardigde

PIANINO,

van

PLEYEL,

Een idem (reeds gebruikt) *van Berden.*

EEN SERAPHIN ORGEL.

Te bevragen bij LANGE & Co. (655)

Wordt te Koop gevraagd:

een goed geconserveerde

BENDIE,

met 1 of 2 paarden,

met of zonder tuig.

Adres:

(678) H. M. VAN DORP.

TE HUUR Een **HUIS**

in de Beerendrechtslaan.

Adres

(701.) A. THIEBAULT.

TE HUUR *Een* **HUIS**

in Gang Scott.

(719) Adres G. JOSEPH.

TE HUUR *het* **HUIS,**

op **TANA-ABANG,** vroeger bewoond door den heer **G. WILLETT.**

Te bevragen bij

(7[illegible]) MORGAN, MELBOURN & Co.

TE HUUR *HET* **HUIS,**

op het ***Koningsplein,*** thans bewoond door den heer **Steitz.**

(745) JOHN PRYCE & Co.

Algemeene Vergadering van Aandeelhouders

in de Javasche Bank, op

Woensdag den 21 Maart e. k.,

om nader over de wijze van ***uitgifte*** van nieuwe Aandeelen te beraadslagen.

De Secretaris,

(724) J. VAN LENNEP.

BATAVIA den 6 Maart 1860.

NOTICE.

The FIRST ANNUAL GENERAL MEETING of the British Residents in Batavia, prescribed by Act of Parliament, will be held at this Office on

Monday, the 12th instance at 2 o'clock p. m.

ALEX. FRASER,

H. B. M. Consul.

British Consulate.

BATAVIA 2 March 1860. (688)

SUN FIRE OFFICE

Gevestigd te Londen sedert 1710.

De ondergeteekenden agenten van bovenbedoelde Maatschappij in deze gewesten, zijn bereid om tegen Brandschade te verzekeren, tegen de volgende premiën:

Gebouwen van steen met pannen gedekt gelegen in de steden, zoomede goederen in dezelve. . . . . 1% 's jaars.

Gebouwen van steen met pannen gedekt, gelegen buiten de steden, en afgezonderd van andere gebouwen, zoomede goederen en meubelen, daarin aanwezig. . ¼% »

Suiker en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van steen met pannen gedekt zoomede Goederen, Producten, Machinerien, gereedschappen, enz. daarin aanwezig. . . . . ¾% »

Gebouwen van steen en hout of van hout alleen met pannen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig . . . 1¼% »

Gebouwen van Hout, met sirappen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig. 1¼% »

Schepen, liggende ter reeden . . . . 1% »

(696) TOLSON, HUNT EN Co.

BATAVIAASCH

[illegible] VEER.

Overeenkomstig [illegible], zal de onder ultimo December ll. afgesloten Balans, met eene memorie van toelichting en een algemeen verslag van 1—15 Maart aanstaande, voor Heeren Deelhebbers ter inzage liggen in het Kantoor van het Veer.

De Kommissarissen van voornd. veer,

ALEX. FRASER.

J. M. TIEDEMAN.

BATAVIA, 7 Maart 1860. (687)

PAUL VAN VLISSINGEN

en

DUDOK VAN HEEL

Van Vlissingen van Heel & Derosne Cail & Co. te Amsterdam.

Binnen kort komen in de fabriek van voornoemde firma ter verzending naar Indië gereed:

1°. Eene volledige Installatie met kookpan, 7 voet 6 duim en 2 Stoomketels voor het koken van suiker in het luchtledige.

2°. Een Stoomsuikermolen met Cilijnders van $24^{3}/_{8}$ maal 51 duim.

3°. Een stel van 8 centrifuges met stoommachine en overbrengende beweging.

4°. Een id. van 4 centrifuges met stoommachine enz.

5°. Vier ijzeren Crushmolens.

6°. Gegoten ijzeren suikerpannen, enz., enz., welk een en ander tegen Augustus alhier verwacht wordt.

Thans zijn dadelijk hier te bekomen:

Een stel van vier Centrifuges met stoommachine en toebehooren

en Twee volledige arak toestellen.

Bestellingen kunnen ook gedaan worden bij de Heeren

V. J. VAN ECK & Co. . . . te *Soerabaija*

VAN DEN BROEK & VEECKENS, te *Samarang.*

SAPORTAS & Co. . . . . . te *Cheribon*

E. J. EVERTS, fabriek [illegible] te *Tagal.*

(727) [illegible] DÜMMLER & Co.

HOLLOWAY'S PILLEN EN ZALF.

In Java en andere eilanden in het Oosten was vroeger calomel maar al te populair, doch sedert dat Holloway's Pillen en Zalf naar deze gewesten gezonden zijn geworden hebben ze gelukkiglijk dat gevaarlijk geneesmiddel geheel en al vervangen. De Pillen zijn bereid uit zeldzame en kostbare balsems, en zijn even zoo schadeloos als krachtdadig in derzelver uitwerkselen. De teederste persoon der schoone sekse kan ze met de grootste veiligheid innemen. Wanneer de lever vadsig, de gelaatskleur bleek en het ligchaam vermagerd is, dan veroorzaken deze Pillen eene verandering meer gelijk aan de uitwerking van een toovermiddel dan dat van een geneesmiddel. In huidziekten is de Zalf wonderbaar krachtdadig. Uitslag en alle soorten van uitwendig zeer worden met het gelukkigste gevolg geheeld door deze onvergelijkelijke Zalf.

De prijzen dezer Zalf en Pillen zijn als volgt:
Doosjes Pillen à ƒ 1. — ƒ 3. — ƒ 5. —.
Potjes zalf à ƒ 1.— ƒ 3.— ƒ 5.—.

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Soeracarta	»	W. Veldman.
» Djocjocarta	»	Buijn & Co.
» Salatiga	»	F. Kruithoffer.
» Tagal	»	Wed. Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok.
» Samarang	»	H. L. de Lyon, de Groot, Kolff & Co. en bij

de hoofdagenten Scomm & Co. (685)

On Saturday the 10th instant the undersigned will distribute

a Catalogue of a Valuable Collection of

BOOKS,

in the

ENGLISH, FRENCH, GERMAN AND DUTCH languages, whereby numerous ***English First-Class Books,*** with ***engravings and elegantly*** bound.

To be sold by public auction Tuesday 13th instant, in the HARMONIE, à ½ past 7 o'clock in the evening.

BATAVIA, 7 March 1860.

(735) H. M. VAN DORP.

SMALKANDER BOUSSOLES,

ontvangen bij

(694) G. KOLFF EN Co.

INKTKOKERS.

Dnoler's New Anti-Corrosive Inkstand.

Patent Artesian Inkstand (geheel nieuwe v[illegible] ding).

Draper's American Inkstand.

Porseleinen Pomp-Inktkokers.

Glazen en Looden School-Inktkokers.

Zak- en Cassette Inktkokers.

Alle voor dit klimaat doelmatig ingerigt.

Pas ontvangen bij

(695) G. KOLFF EN Co.

STOOMGELEGENHEID

NAAR

Samarang, Sourabaija, Makassar,

Timor Koepang, Delhi

en de ***Molukkos,***

24 uren na aankomst der verwacht wordende LANDMAIL.

NAAR

Muntok, Riouw en ***Singapore,***

op den 9 Maart.

NAAR

Pontianak en ***Singkawang,***

op omstreeks den 8 Maart.

25 Februarij 1860. W. CORES DE VRIES.

(706)

HET STOOMSCHIP PALEMBANG.

Kapitein KULEER,

zal op **Vrijdag** den 9 dezer naar

Samarang, Sourabaija, Makassar, Timor Koepang, Delhi

en de ***Molukkos*** vertrekken.

Informatiën bij

(748) W. CORES DE VRIES.

HET STOOMSCHIP MACASSAR,

Kapt. **BOSCH,**

vertrekt den 10 dezer via MUNTOK en RIOU[illegible] SINGAPORE.

Informatiën bij

(747) W. CORES DE VRIES.

Het Stoomschip AMBO[illegible]

Kapitein VOGEL,

vertrekt den 11den dezer, regtstreeks naar Soerab[illegible] zullende met dit stoomschip gelegenheid bestaan [illegible] verzending van goederen naar Makassar, Timor en Molukkos.

Informatiën bij

(749) W. CORES DE VRIES.

HET STOOMSCHIP BATAVIA,

Kapt. **COUTERON,**

vertrekt den 12 dezer naar PONTIANAK en SINGKAWANG.

Informatiën bij

(750) W. CORES DE VRIES.

GELEGENHEDEN

NAAR NEDERLAND

met Schepen der Heeren

A. VAN HOBOKEN & ZONEN.

Aanwezig in Indië:

Rotterdam, kapt. POORT, kan spoedig [illegible] zijn.

Twee Anthonijs, kapt. VAN RIJN VAN ALKEMADE.

Triton, kapt. ADRIAANS.

Zephir, „ DE VRIES.

Medea, „ LOURENS.

Jason, kapitein VAN BUREN.

(Vertrek onbepaald door de heerschende moussons.)

Adres bij

REIJNST & VINJU, *Batavia.*

(723) ANEMAET & Co., *Soerabaija.*

Vracht en Passage naar

SOERABAIJA,

met de schoener

L'UNION

het laatst dezer week te vertrekken.

Adres:

(713) PANDEL EN STIEHAUS, of den gezagvoerder SCHUIT.

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 7 Maart 1860, No. 19.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den Raad van *Nederlandsch-Indie* gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut!

doet te weten:

Dat Hij, gevolg gevende aan de door den Koning verleende magtiging;

Lettende op de artikelen 20, 29, 31 en 33 van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch-Indie.

Heeft goedgevonden en verstaan:

Art. 1. De ordonnancie van 20 Februarij 1857 (statsblad no. 19.) wordt ingetrokken.

Art. 2. De termijn, binnen welken van den ongebroken aanvoer in Nederland van ladingen producten, die uit Indie afkomstig zijn, aldaar ter plaatse van den uitvoer, moet blijken, ter verkrijging der voordeelen aan zoodanigen aanvoer verbonden, wordt weder gesteld op twaalf maanden.

Art. 3. Na het verstrijken van dien termijn, worden de hoogere en additionele regten, bij den uitvoer naar elders dan naar Nederland verschuldigd, onmiddelijk ingevorderd met bijberekening van 6 pCt. renten over het ter zake te betalen bedrag.

Art. 4. Wanneer daarna binnen den tijd van nog zes maanden ter plaatse van den uitvoer in Indie blijken mogt, dat de lading werkelijk in Nederland ongebroken aangebragt en ingevoerd is, wordt het evenbedoelde door belanghebbenden betaalde bedrag met de renten, die daarvan door hen zijn voldaan, terug betaald.

Art. 5. Deze ordonnancie treedt in werking op den dag der uitgifte van het staatsblad, waarin zij is opgenomen.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van Nederlandsch-Indie geplaatst, en, voor zooveel noodig, in de Inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage collegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te *Buitenzorg*, den 29sten Februarij 1860.

CHS. F. PAHUD.

De Algemeene Secretaris,

A. LOUDON.

(Staatsblad no. 22.)

Bij missive van den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van 23 December 1859 Ltt. A. no. 5/1582, is aan het Indisch bestuur de mededeeling gedaan, dat krachtens magtiging des Konings als onderwijzers kweekelingen voor de dienst in Nederlandsch-Indie ter beschikking van het Indisch bestuur zijn gesteld Jan Strijkers te Nijmegen, en Louis Jollij te Rotterdam, ter vervanging van Klaas Jacobs Olthoff en Reuse Pieters de Vries, wier benoeming als zoodanig op hun verzoek is ingetrokken.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de klerk bij den kommies-ontvanger in komende en uitgaande regten te Grissee, (residentie Soerabaija), D. W. van Hutten.

Benoemd:

Tot substituut-griffier bij den raad van justitie te Samarang, de ambtenaar ter beschikking van den directeur der middelen en domeinen mr. H. C. M. van Kervel.

Tot griffier bij den raad van justitie te Makassar, de ambtenaar ter beschikking van den directeur der producten en civiele magazijnen mr. J. J. Schneither.

BIJ DE ALGEMEENE SECRETARIE.

Tot eersten kommies, de tweede kommies op dat bureau P. F. L. Hiet.

Tot tweeden kommies, de derde kommies op dat bureau C. van den Muijsenbergh.

Tot derden kommies, de geëmploijeerde op dat bureau J. C. Diepont.

Tot kommies op het kantoor van den assistent-resident van Grissee (residentie Soerabaija), de griffier bij den landraad te Bodjonegoro (residentie Rembang), J. J. Herkules.

Tot kommies op het adsistent-residentie bureau te Montrado (Westerafdeeling van Borneo), de eerste klerk op het residentie kantoor te Madioen W. Plassoer.

Tot derden kommies op het residentie kantoor te Muntok (Banka) de klerk bij de algemeene rekenkamer J. Kieffer.

Gesteld:

Ter beschikking van den algemeenen secretaris, de ambtenaar der eerste klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indie mr. P. A. Matthes.

Ter beschikking van den resident van Riouw, speciaal om aan den adsistent-resident te Siak te worden toegevoegd, de geëmploijeerde op het kadastraal bureau te Batavia, H. Altheer.

BIJ DE BURGERLIJKE OPENBARE WERKEN.

Werkzaam gesteld:

Onder de bevelen van den eerstaanwezenden ingenieur in de residentie Soerabaija, de door Zijne Majesteit den Koning benoemde onlangs uit Nederland aangekomene adspirant-ingenieur J. P. van Mansvelt, met bepaling dat hij ter hoofdplaats Soerabaija zal verblijf houden.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den schout van het Oosterkwartier der Ommelanden van Batavia J. Zimmer.

ADVERTENTIEN.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van den 16 dezer worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Agenten der Bataviasche Weeskamer te Cheribon, van wijlen L. A. Tentler, in leven koopman te Cheribon.

Door de Commissarissen te Makassar, van wijlen den 1sten luitenant Britt.

Door de Commissarissen te Makassar, van wijlen J. C. W. Staderman, in leven 2de luitenant der infanterie.

Aangekomen Vreemdelingen,

van 3 tot en met 6 Maart 1860.

HOTEL WILLEM II. Tromphöller, uit het Hospitaal. — D. D. Meermans, van de Reede. — J. de Klerk, van Idem. — J. J. Veenstra, van Batavia.

JAVA HOTEL. H. Guijot, van de Reede. — Oudraat, van Idem. — R. H. Jarman, van Idem. — D. W. Muller, van Idem. — J. C. Egteren, van Idem. — G. Schuit, van Bandjermassing. — P. C. de Brauw, van de Reede. — C. T. Hackstroh, van Idem — A. A. Grondhout, van Idem.

Wat wij vragen van Nederland voor Indië.

Kennis is magt.

I

Lange, lange jaren gold Indië in Nederland als een bezitting van het rijk, dat jaarlijks suiker, rijst en koffij opleverde, waar men soldaten heenzond, om ons het voortdurend bekomen dier noodwendig geworden produkten te verzekeren, waar men ambtenaren had, die voor 's gouvernements belangen zorg droegen, waar de handel binnen kort enorm rijk maakte, en waar suikercontractant synoniem was met Croesus.

De tijden veranderen en wij veranderen mee. Sints 1848 heeft deze beschouwing van Indië plaats gemaakt voor meerdere belangstelling, een schemerende straal begon zijn flaauw licht te werpen op de tastbare duisternis, die »de Oost" omgaf, — want de volksvertegenwoordiging begon te vragen naar inzigt in de zaken onzer kolonien. Voor dien tijd was Indie een gesloten boek, dat alleen in het ministerie van kolonien lag opengeslagen, en dit nog maar voor zooverre in vele gevallen, als de indische regering het wilde openen. »Het zwarte monster" heeft ook hier zijn goede diensten bewezen, en thans is er over vele zaken een licht opgegaan, in Indie-zelf en in Nederland. Er begon belangstelling te komen in het moederland in 'tgeen de kolonien betrof.

Die belangstelling is in de laatste maanden grooter dan ooit te voren. Een zondvloed van» koloniale lektuur", als we 't eens zoo mogen noemen, stort zich over 't moederland uit en dreigt ook ons te bedelven. De beide hoofdpartijen, de behoudende en liberale, wedijveren om hunne gevoelens ingang te doen vinden, en de boekhandelaars in Nederland hebben of hunne werklieden en werkplaatsen edelmoedig over, om de tallooze brochures de wereld in te zenden, of het publiek in het vaderland is verbazend begeerig geworden naar die lektuur. Geen courant in Nederland, of men vindt er iets in betrekkelijk Indie of zijne belangen. In hoeverre de beschouwingen, die zij het publiek opdisschen, juist zijn, ligt niet op onzen weg te onderzoeken, evenmin als de bron, waaruit al die beschouwingen voorkomen, Geen Indisch-gast in Nederland, die een woordjen meent te kunnen meespreken, of hij doet het, en met regt geldt het ook hier:" Elk meent zijn uil een valk te zijn." De behoudsman wil van geen vooruitgang weten en juist daardoor zal hij niets behouden, maar verliezen, de volbloed-liberalen zouden niets liever dan een radikale uitroeijing van al het oude met wortel en tak, waardoor zij evenmin iets zouden winnen. Een kleine partij — als men het een partij kan noemen, wij gelooven, dat het voorzigtiger is te zeggen, enkelen — enkelen dan willen behouden wat wij hebben, maar tevens de spreuk voor den geest houden en in praktijk brengen: andere tijden, andere behoeften. Intusschen, hoe het ook zij met die partijen, hoeveel verschillende wijzigingen men ook nog in de kleur harer livrei en baanderollen zou kunnen opmerken, dit is een zekerheid, dat er op dezen oogenblik groot belang wordt gesteld in de Oostindische bezittingen — ook voor 't oogenblik om 't even, waaruit die belangstelling ontspruit — en zij kan niet anders als heilzaam werken voor Nederland-zelf en zijne kolonien.

Die belangstelling openbaart zich in Nederland door de ernstige aanmaning aan de regering in het moederland, te voorzien in Indies dringende behoeften. Ook uit Indie kwamen er stemmen tot Nederland met verzoek, met bede, met waarschuwing, met bedreiging zelfs. Men vroeg vermeerdering des legers, uitbreiding der vloot, van het kader ambtenaren, herziening van het kultuurstelsel, vrijen arbeid, regeling der pensioenen voor militaire en burgerlijke beambten, vrije drukpers. Sommige dier vragen zijn toegestaan, het leger wordt vermeerderd, het eskader in Indie versterkt, bij onderscheidene koninklijke besluiten is er verbetering gebragt in de traktementen en pensioenen der militairen. Dit is reeds veel, maar nog niet alles. ook de overige opgenoemde punten eischen ernstig nadenken, rijpe overweging en bedaarde ten uitvoer legging; nategaan hoe dat dient te geschieden, behoort niet tot onze kompetentie.

Maar, wij willen eens aannemen, dat al het gevraagde wordt ingewilligd, dat men verkrijgt, wat men vordert,- zou dan de kolonie worden, wat zij wezen moet?

Men verwijt der regering in het moederland, en het is de koloniale oppositie, die zulks vooral doet, dat zij het welzijn der bezittingen niet genoeg behartigt, alles wil ontvangen, niets geven. De oppositie heeft een ernstige bezorgdheid voor het behoud der kolonie opgewekt, zeer ten onregte meenen wij, aangezien er in het geheel geen redenen bestonden, om zulks thans meer te vreezen dan anders,- en hare tegenpartij heeft hetzelfde geroepen, en over en weer gaf men elkander de schuld van dat gevreesde verlies. Men verweet der regering in de kolonie-zelve, dat zij alles *voor*, niets *door* het volk deed, en drong aan op gemeentebesturen, op deel hebben van het volk aan en in de regering.

Is het verwijt aan het opperbestuur, is de klagte over gebrek aan zorg voor die kostbare bezittingen des rijks gegrond? Onbevooroordeeld moet men zeggen ja. De regering in het moederland vraagt te veel, geeft te weinig. Dit is tegenover hare onderdanen in de koloniën zeer onbillijk. Alle Nederlanders of van nederlandschen oorsprong, die hier zijn, hebben eens of hunne voorvaderen het land hunner geboorte verlaten, zij hebben hier in vele gevallen een ruim bestaan gevonden, maar dat was dan ook de eenige vergoeding voor het vele, het dierbare, dat zij verloren, dat zij achtergelaten hadden, — helaas! voor zoo meenigeen, om het nimmer terug te zien. Velen hebben zich hier gevestigd, hebben huislijk leven, huislijk geluk, het grootste dat bekend is onder de zon, gesmaakt, en zij namen Indië als hun tweede vaderland aan; zij legden het matte hoofd ter ruste aan den boezem dier liefderijke en milde moeder, die hen zoo langen tijd ruimschoots had gevoed. Nog steeds komt hier uit het Moederland nieuwe toevoer van frissche kracht, en het zijn niet zijn slechtste zonen, zijn minste kinderen, die er toe besluiten, den oceaan te stellen tusschen zich en hunne dierbare betrekkingen, het zijn mannen, die kracht, energie en moed genoeg hebben, om een onbekende wereld binnen te treden en er hunne beste levensjaren door te brengen. Zij werken, werken veel, oneindig meer dan men in het moederland wel gelooft — voor zich-zelf, zult gij zeggen, ja, maar daardoor toch ook voor den staat, voor Indië, voor Nederland.

Nog eens, wij missen veel in Indie, wat ons in het vaderland lief was, — zullen wij dan geen enkele vergoeding vinden voor dat gemis? Zullen we ook hier moeten zorgen en zuchten, om rond te komen met ons traktement gelijk in het moederland? En toch is het inkomen der meeste ambtenaren veel te gering.

De gegrondheid der klagte zal wel niemand meer kunnen tegenspreken; niemand kunnen ontkennen, dat er in den toestand der kolonie veel is 'tgeen verbetering behoeft. Gaan we thans na, waarin die verbetering dient te bestaan.

II.

Een gezag met de wapens in de vuist verovèrd, moet, althans in den beginne, met de wapenen gehandhaafd worden. Vandaar dat we een leger en een vloot behoeven voor de kolonie, en dat dit leger voldoende moet worden gekleed, gevoed en bezoldigd. Wij verwijzen naar onderscheidene vroegere no. van ons blad, waarin deze onderwerpen zijn behandeld. Zoo zal men ook wel willen toestemmen, dat verschillende zaken in het kultuurstelsel, de regeling der suikercontracten enz. dringend herziening behoeven, zal de landbouwindustrie in deze gewesten worden en blijven wat zij wezen moet. Wij gelooven, dat in deze zaak alles begrepen is in de vervulling van den wensch: »Een weinig vrijheid van boven.

Maar meent men nu in vollen ernst, dat als het opperbestuur al het boven gevraagde onbekrompen toestond, het zich dan naar eisch van zijne dure verpligting ten opzigt zijner onderdanen in deze gewesten zou hebben gekweten? Op verre na niet. Al het boven aangestipte betreft slechts het stoffelijke, het materieele; dat alles wordt van buiten aangebragt, is en blijft daarom uiterlijk, en heeft wel, ja, over jaren een zekere werking naar binnen, maar de ware verbetering is daarmee nog niet eens begonnen, veel min voltooid. Het innerlijke, de indische maatschappij moet veranderd, verbeterd, ontwikkeld worden, zal er iets goeds tot stand komen.

Velen zullen ons vooruit loopen en denken, dat wij willen aandringen op de uitbreiding van het onderwijs onder de Javanan. Neen, wij bedoelen hier niet de uitbreiding van het onderwijs onder de Javanen, maar onder de Europeanen en hunne afstammelingen, vooral met het oog op den mingegoeden Europeaan en den daarmeê gelijkgestelde. De meer gegoede vindt althans op de hoofdplaatsen voldoende gelegenheid, om zijn kinderen een gewenschte opleiding te doen geven, en over eenige maanden zal het gymnasium, naar wij hopen, een gelegenheid te meer aanbieden. In dit opzigt ook is Indie, gelijk in zoo veel andere zaken, het tegenovergestelde van het moederland. Daar wordt voldoende gezorgd voor het onderwijs van minvermogenden, maar dat der meer gegoeden verwaarloosd — van gouvernementswege, wel te verstaan, vooral wat de wetgeving aanbelangt — hier heeft het omgekeerde plaats.

De oorsprong van het groote aantal der minvermogende inlandsche kinderen is te bekend, om er hier nog eens over te spreken. Voor hen is het, dat wij dit schrijven, voor hen, wier belangen maar al te zeer uit het oog worden verloren. De meergegoede kan zijn kinderen naar een kostschool, weldra naar het gymnasium zenden; dit is alleen een kwestie van geld; maar nu de arme, de soldaat, die zijn bloed veil heeft voor de kolonie, de klerk, of gouvernementsgeëmploijeerde,

die het nooit verder brengt dan tot *f* 100. 's maands, en wiens illusie voor de toekomst daarin bestaat, dat hij eenmaal een pensioen zal krijgen; die zijn leven slijt met het kopiëeren van stukken, een werk zoo eentoonig, zoo werktuiglijk, dat het niet te verwonderen is, indien hij op het laatst niets anders is als een werktuig — die allen, wat moeten die met hunne kinderen doen? Daarvoor heeft het gouvernement scholen opgerigt, zult gij antwoorden, waar dezulken hunne kinderen kosteloos kunnen zenden. En rekent men dat voldoende? Is het genoegzaam voor kinderen, die bij hunne komst te schole voor 99% geen woord Hollandsch verstaan, dat zij op zijn meest 4 uren daags onderwijs ontvangen? Vier uren daags, en de overige twintig van den dag doorbrengende in de kazerne, in de kampong, op de passar, waar zij alles hooren, wat geschikt is hun gemoed te vergiftigen, te verpesten? Vier uren daags, en de overige twintig van den dag in gezelschap van den dierlijken Maleijer, een omgang, die ondeugd en zonde brengt in de kinderlijke harten. Vier uren daags gewend aan orde en tucht, gedwongen, de voor hen moeijelijke klanken onze moedertaal te spreken, en de overige twintig maleisch rabbelend met een vlugheid, die ons verbaast. Vier uren daags gewezen op en gebragt tot het goede, en de twintig overige van den dag overgelaten aan zonde en verderf. Noemt gij dat nog voldoende? Of is het geen waarheid wat wij hier schreven? Niemand zal ons van overdrijven kunnen beschuldigen. Vandaar dan, dat men die kinderen hoort antwoorden, als men hun vraagt, wanneer zij op dertien of veertienjarigen leeftijd zijn gekomen, en de school gaan verlaten, wat zij gaan doen, »bureau of kantoor," een antwoord in de gebrekkigste vormen uitgedrukt. Vandaar, dat er zoo weinigen in staat zijn op dien leeftijd een eenigzins goed Hollansch briefje te kunnen schrijven, of een eenigermate verstaanbaar gesprek te voeren. Zij maken zich duidelijk en verstaanbaar aan ons, die Maleisch verstaan, maar plaats hen eens voor iemand, die deze taal niet kent? Denkt gij, dat wij overdreven, toen wij van zonde en verderf spraken, dat in de kinderharten wordt gebragt? Eén klein bewijs zij voldoende. Een meisje van veertien jaren, dat op het punt stond de school te verlaten, vertelde ons, dat zij nog eerst een paar jaren thuis bleef en dan huishoudster ging worden. Ziedaar het levensdoel, dat zij zich voorstelde. Rekent gij nog voldoende, 't geen de regering doet voor dat ongelukkige geslacht, dat in ons midden woont, en wier vaders of grootvaders dan toch ook zonen van Nederland waren, die hun leven ook hebben gegeven om te werken tot heil van Nederland en zijne bezittingen?

Wil men de kolonie behouden en steeds meer en meer doen bloeijen, dan zal het wel noodzakelijk zijn, het europesche element in deze gewesten te versterken. Hoe gemakkelijker men het maakt voor den handwerksman, om zich hier te vestigen, des te eer zal hij er toe besluiten. Maar die handwerken zijn hier in verachting, van daar dat zij grootendeels in handen van Chinezen en Maleijers zijn. De inlandsche kinderen gaan veel liever op een kantoor of bureau werken, dan zich aan een ambacht te wijden. En hoeveel meer zou zulks een handwerk hun niet opleven? Hoezeer zou dat gelacht toenemen in kracht, welstand en sterkte, zoo zij hun ligchaam oefenden!

Huislijke opvoeding moet men bij dat geslacht weinig of in 't geheel niet zoeken. De kinderen zijn derhalve aan den Inlander overgelaten, en leeren van hen ligchaam en ziel verwoestende ondeugden. Vandaar dat velen hunner op 25 jarigen leeftijd reeds afgeleefd zijn. Het noodwendig gevolg hiervan is een geheel verdwijnen van al wat men geestkracht heet, en een plaats maken voor de onbegrijpelijkste onverschilligheid. Een enkele slechts, helaas slechts een enkele redt zich van dien zedelijken, dien geestelijken dood, en wordt een bruikbaar lid der zamenleving — waarom niet alle? Een enkele onderscheidt zich door goeden aanleg, door talent zelfs, — maar hij gaat onder, — want niet ieder heeft de geestkracht, om zich in spijt van behoefte en vooroordeel — dit laatste niet het minst — op te werken, — hij gaat onder, zeggen wij, omdat men hem geen gelegenheid geeft tot verdere ontwikkeling. Dit is een schuld, die het moederland heeft af te doen, die met den dag toeneemt, wier aflossing elk oogenblik dringender noodzakelijk wordt. Ieder zal ons dit toestemmen, en toch, — het is bijna ongeloofijk, maar niettemin waarheid — wie heeft zich in de bres gesteld, wiens aandacht is gevallen op een hervorming en uitbreiding van het lager onderwijs, hier in Indie als in Nederland? Hier hebben wij het dikwerf gezegd met anderen in den *Indischen Schoolbode*, maar het is nooit de aandacht bijzonder waardig gekeurd. Geen liberaal, zelfs niet de uiterste linkerzijde heeft zich daarmede bemoeid. Kennis is magt, — en toch, onder alle redevoeringen in de Tweede kamer, onder alle brochures, in alle Tijdschriften, in alle Courantartikelen zoekt men te vergeefs naar een, die de zaak in den grond de aanvat, die de eigentijke levenskwestie voorop stelt. Het innerlijke der indische maatschappij moet vernieuwd en verbeterd worden, een kern van Europesche bevolking moet overal ontstaan; — handwerken, partikuliere nijverheid en industrie worden aangemoedigd, dan zal Indie een betere toekomst te gemoet gaan. Beseft men nog de waarde niet van een deugdelijk onderwijs? Is het woord voor vele jaren door een engelsch staatsman in het parlement gesproken: »Een schoolmeester met" zijn ABC heeft meer magt dan tienduizend bajonetten" reeds vergeten, of gelooft men de waarheid daarvan niet?

Wij vragen daarom van het moederland, in het belang van duizende kinderen, hervorming van het lager onderwijs. De schooluren moeten vermeerderd worden, evenals het aantal onderwijzers, wier bezoldiging men ongeveer verdubbelen moet; » want de arbeider is zijn loon waardig.» Wij vragen dan ook een schooltoezigt, niet gelijk thans bestaat, welks leden door drukke bezigheden, die hun hoofdbetrekking medebrengt, geen tijd kunnen vinden, om zich met de school te bemoeijen, — we vragen menschen, der zake kundig, die daarvoor alleen leven, daarvoor worden bezoldigd. Wij vragen bij de scholen leesbibliotheken, om der jeugd lust en smaak voor lektuur in te boezemen, zoodat hij nog een ander levensdoel leert kennen dan de voeding en het onderhoud zijns ligchaams, nl. zelfontwikkeling, zelfvolmaking. Daarheen moet het gebragt worden, dat handwerken als eervol worden beschouwd en de eeltige hand des handwerkers zijn adel is. Ook onze kustvaart zou in handen kunnen worden gebragt van onze kinderen, onze landgenooten, in plaats van het uitsluitend, althans bijna uitsluitend domein te zijn des fanatieken Arabiers. Daarom vragen wij handwerks- en zeevaartkundigescholen, en zoo de de Regering ze niet geven wil, dat dan de gemeente- zelve de handen aan het werk sla, om te bekomen 't geen noodig is. Dat zal geld, veel geld kosten; maar wij kennen nog geen volk, dat zich heeft beklaagd, veel geld te besteden voor de vorming en ontwikkeling zijner kinderen. Nog eens: kennis is magt en ook een middel tegen, een vijand van armoede.

Zullen wij verkrijgen wat wij vragen? God geve het. Veel, ja alles hangt af van de vraag: waarom heeft Nederland zijne koloniën? Is het alleen, om er de grootst mogelijke voordeelen van te trekken, of is het ook, om de onder zijn scepter gebragte vreemde volken te brengen tot die mate van ontwikkeling, waartoe zij kunnen komen? Beschouwt het moederland zijne zonen en hunne afstammelingen in deze gewesten als zwoegers, die alleen voor het behoud en de vermeerdering van het batig saldo sloven, of is het overtuigd, dat het hun, in den exceptioneelen toestand, waarin ieder Europeaan in een kolonie geplaatst is, de middelen is verschuldigd te geven, waardoor zij inderdaad menschen van hunne kinderen kunnen maken?

Heil der Regering, die dit inziet en dezen toestand verbetert, heil ook hun, die geroepen zullen zijn, dien beteren toestand daar te stellen, in welke betrekking ook, en heil dan onzen indischen kinderen, die een nieuwe, betere, schoonere toekomst te gemoet gaan!

H. P.

Telegram van Bandjermassing.

Den vijand is te *Bandjer* veel afbreuk gedaan.

Luitenant Blondeau is den 6den gesneuveld. De vijand heeft met het stuk geschut van de *Onrust* (een 30 ℔der) op de *Suriname* gevuurd, doch het is door de onzen genomen.

Antaloedin Radja koning en volgelingen zijn gesneuveld.

Telegrammen van Singapore.

No. 1 Aangeboden te Singapore, 3 Maart.

De mail is alhier aangekomen. Tusschen Frankrijk en Engeland is een vrijzinnig handelstractaat gesloten. Londen marktberigt 26 Januarij: *Koffij* vast; *Plantation Ceylon fine ordinaire* 65¼. — *Rijst* onveranderd. — *Indigo* gevraagd, 5 pence boven October. *Suiker* stil. *Tin* 131½. *Thee* en *Zijde* ferm. *Disconto* 3. *Consols* 94¼.

No. 2 Singapore 4 Maart, 7 uur 50 min. 's voorm.

Rotterdam, 25 Jan. Frankrijk en Engeland hebben een vrijzinnig handelstractaat gesloten, waardoor Frankrijk tot den *freetrade* overgaat. — Cavour is opgetreden als ministerpresident van Sardinië.

Aangekomen schepen; *Willem Kroonprins der Nederlanden. Ary. scheffer. Noordbrabant. Generaal Michiels. Anna Petronella. Wilhelmina Lucia. von Berg. Reinhardt* te Vorefors Ledcoues binnengeloopen. *Neptunus* afgekeurd op St. Helena. *Koffij* goed. *Ordinaire Java* 58½ à 59. *Suiker* no. 15 56¾. *Thee*, voorraad beperkt. Chinesche congo.

No. 3 dd. 9 uur 24 min. Amsterdam. *Java-Koffij* vast. 38¾. *Suiker* stiller, 1½ boven November. *Rijst* onveranderd, *Java* 7¾ à 8½. *Tabak* vast. *Huiden* gevraagd. *Indigo* ferm.

Nº 4. Singapore, 6 Maart 1860, te 10 uur 9 min. des voormiddags. — ontvangen te 11 uur 50 min. v. m.

China mail aangekomen. Vertrek nog onbepaald, door kleine avary.

Hongkong berigt 28 Februarij — *Rijst* weinig handel. *Carga Siam* $ 2.20 *Java* $ 2.40. — *Bengaalsche* $ 2,60 à $ 2.80 — *Zwarte Peper* $ 8,20 $ 8,50. — *Witte* $ 12¼ à $14½. — Vrachten dezelfde. Koers Londen 4/9 à 49½ — *Thee* 1½ à 2 tails hooger.

No. 5. 6 Maart. De mail naar Europa wordt te Singapore den 7den Maart, te 12 uur gesloten. Ze neemt de *Javamail* van 23 Februarij mede.

BATAVIA.

Wij kunnen onzen lezers mededeelen, dat het Z. M. den Koning heeft behaagd, op verzoek eervol te ontslaan uit de betrekking van vice-president van den Raad van Ned.-Indië, den Hoogedelgestrengen Heer A. M. W. baron de Kock, met behoud van regt op pensioen, onder dankbetuiging voor de vele gewigtige diensten, in die betrekking den lande bewezen, en ZHEG. als bewijs van Z. M. tevredenheid te benoemen tot Kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw; en dat als vice-president van dien Raad is benoemd Mr. A. Prins, thans lid in dien Raad, terwijl de resident van Soerabaija Jhr. Mr. H. C. van der Wyck benoemd is tot lid in genoemden Raad.

— Naar wij vernemen, zijn gisteren per telegraaf van Bandjermassing *gunstige* berigten ontvangen. In verschillende ontmoetingen hebben de onzen de overwinning behaalt. Men zegt, dat een voornaam hoofd is gevangen genomen, en zijn hoofd op een staak te Bandjermassing is ten toon gesteld.

Wij zullen trachten, in ons volgend no. meerdere bijzonderheden hieromtrent mede te deelen.

— Van Amboina schrijft men, dd. 14 Febr.

Ofschoon Januarij anders gewoonlijk droog weder geeft, hadden wij dit jaar bij uitzondering vele zware regens en sterke windvlagen. De gezondheidstoestand blijft bevredigend.

Krawang. — De zware regens op den 25sten Februarij gevallen, hebben de rivier Tjikao tot eene buitengewone en onlangs gekende hoogte (10 voeten) doen rijzen, terwijl de onlangs aangelegde hangbrug over die rivier niets geleden heeft, niettegenstaande het water tegen het voetstuk, dat door handenarbeid is aangelegd, aan den zuidkant met geweld sloeg.

Verscheidene afdammingen en waterleidingen hebben door den buitengewoon hoogen waterstand min of meer geleden en is de toegebragte schade door kracht van menschen en buitengewonen dienstijver, der inlandsche ambtenaren hersteld.

De *Tjitaroem* is op dien dag buiten hare oevers getreden, waarbij een gedeelte van het district Krawang de groote postweg, zoomede die naar Bekassi tot twee voeten onder water zijn geraakt.

Het district Tjabang Boengin is geheel overstroomd en staat nog gedeeltelijk onder water, hetgeen echter geen nadeel aan het beploegen en beplanten der sawah's te weeg brengt.

Samarang. — Ten vervolge op het telegrafische berigt betreffende de artesische putboring, voorkomende in ons nommer van 11 Januarij jl., zijn wij thans in de gelegenheid gesteld eenige meerdere bijzonderheden daaromtrent mede te deelen.

Nadat op den 19den October 1859 met het eigentlijke boren een begin was gemaakt, heeft het boorgat op den 26sten December eene diepte bereikt van 53,86 el Ned. beneden het aangenomene nulpunt of vergelijkings-vlak, zijnde de bovenkant van den gemetselden dorpel in de ingangs-poort van het kettinggangers-kwartier, en liggende p. m. 1,12 el Ned. boven het maaiveld van de Aloen Aloen; de put is dus diep onder het natuurlijke terrein van de Aloen Aloen p. m. 52,76 el Ned. Het water stroomt toe uit eene loodkeurige zandlaag ter dikte van p. m. 5,95 el Ned, van boven en beneden ingesloten door eene blaauwe kleilaag, respectivelijk dik 2[illegible] duim Ned. en 5 duim Ned., althans voor zooverre de onderlaag doorboord en mitsdien bekend is geworden.

Bij het einde der boring op den 26sten December [illegible] p. steeg het water tot 68 Ned. duim onder nul; om vervolgens op den 31sten December eene hoogte van 54 Ned. duim, en een drietal dagen later die van 3[illegible] Ned. duim onder nul te bereiken, of wel nagenoeg overeenstemmende met de hoogte van p. m. 75 Ned. duim boven het terrein van de Aloen Aloen. Reeds op den 28sten December werd het water uit den put den stads apotheker te Samarang toegezonden, door tusschenkomst van de kommissie van geneeskundig onderzoek en toeverzigt ter plaatse; met uitnoodiging te onderzoeken of dat water als drinkwater bruikbaar is te achten. Daaraan voldoende, werd door dien apotheker gerapporteerd, dat het hem gezondene water een troebel aanzien had, veroorzaakt door bruine, ijzeroxyde-houdende vlokjes, dat het echter na hiervan door een papieren filter bevrijd te zijn, vertoonde de navolgende eigenschappen te bezitten, als: te zijn kleurloos helder, reukeloos, flaauw en eenigzins ziltig van smaak; bij uitdamping van 100 grammen water op te leveren 0.19 grammen aan vaste bestanddeelen, bestaande voor het grootste gedeelte uit keukenzout en andere chloorverbindingen, voorts uit eenige silica, aluinaarde en koolstofzure kalkaarde: uit welke bevinding de gevoltrekking is gemaakt, dat het water bruikbaar kan worden beschouwd, en het te verwachten is, dat de smaak van het water, na eenigen tijd gevloeid te hebben, zich zal verbeteren.

De buizen, afgezaagd zijnde op 92 Ned. duim onder nul of op 25 Ned. duim beneden het punt van evenwigtstelling, werd verkregen 255 Ned. kan water per uur. De afsnijding plaats hebbende op 96 Ned. duim onder nul, of wel op 59 Ned. duim beneden het punt van evenwigtsstelling, werd verkregen eene uitvloeiling van, als: op den 18den Januarij jl. 1,298 Ned. kan in het etmaal van 24 uren, met bijna gelijkmatige uitvloeijing van 470,75 Ned. kan per uur. Op den 19den Januarij 13.992 Ned. kan, met bijna gelijkmatige uitvloeijeng van 583 Ned. kan per uur. Op den 20sten Januarij id. als den voorgaanden dag, en zoo eveneens met zeer geringe verschillen tot en met den 29sten dier maand. Op den 30sten Januarij 18,360 Ned. kan, met eene opbrengst per uur van 765 Ned. kan. Op den 31sten Januarij 13,992, met eene opbrengst per uur van 583 Ned. kan. Op den 11den Februarij 24,480 Ned. kan, met eene opbrengst per uur van 1020 Ned. kan.

Deze proeven leerden alzoo, dat de bron niet zeer productief is, en bij eene uitvloeijing van p. m. 16 Ned. duim boven het natuurlijke terrein van de Aloen Aloen, heeft opgeleverd per etmaal minstens 11298 Ned. kan. meestens 24480 Ned. kan., en doorgaand 13992 Ned. kan, zonder dat te bepalen is, van waar dit groote verschil ontstaat, maar tevens doet vreezen dat, is de opbrengst zoo gering in het midden van den westmoesson of het natte saisoen, deze weinig bevredigend zal zijn in den droogen tijd. Alvorens dus de put voor goed geslaagd aantenemen, en tot voltooijing overtegaan, door daarstelling van de noodige bakken en afleidingsgoten, is het geraden, om de waarnemingen nopens de opbrengst gedurende het loopende jaar voorttezetten, en tevens aftewachten, wat een nader ter plaatse intestellen scheikundig onderzoek nopens de hoedanigheden en de bruikbaarheid van het water zal leeren.

Nadat het water eens op voorschreven wijze is stroomende geweest, heeft het niet meer den evenwigts-stand van 37 Ned. duim, maar uiterlijk dien van 44 Ned. duim beneden het vergelijkingsvlak aangenomen.

Het water wees op het oogenblik van uitvloeijing eene hitte aan van 31° Celsius terwijl gelijktijdig de thermometer in de schaduw 29° Celsius, voor de luchtwarmte aangaf.

Voor het doen der scheikundige onderzoekingen zijn 15 kelderflesschen water op den 13den Februarij jl. gevuld.

Als de opbrengst nimmer beneden de hoeveelheid van 11298 Ned. kan valt, dan levert de put meer dan voldoende water op voor 1100 personen, gerekend per hoofd op een water verbruik van 10 Ned. kan per etmaal.

Selaparang (*Lombok*). — Blijkens schrijven van den jongsten vorst van Selaprong aan den adsistent-resident, gecommitteerde voor de zaken van Bali en Lombok, is den 27sten Junij 1859 bij Pidjoet (Selaparang) gestrand eene Bimanesche praauw padoeakan en in de maand December jl. nabij Bangkoe-Bangkoe (Selaparang) de te Soerabaija te huis behoorende schoener Bingsing, gezagvoerder Oei Sian, op hare terugreis van

Baff Badoeng, geladen met rijst, koffij, klapperolie en eijeren. De schipbreukelingen van beide deze vaartuigen zijn op last van bedoelden vorst, Ratoe Agoeng Agoeng Gedeh Karang Asem, zooveel mogelijk geholpen en bijgestaan, terwijl het hem is mogen gelukken door zijne bemoeijingen een gedeelte der lading van de praauw padoeakan te redden.

Billiton. — Berigten over de maand Januarij melden, dat in alle mijnen kon gewerkt worden, terwijl men in sommige nog niet gedaan had met smelten. De rijst kostte *f* 8 de pikol. Den 24sten Januarij waren 279 Chinesche nieuwelingen aangebragt, die na geregistreerd te zijn, bij de verschillende mijnen werden ingedeeld. (*Java Ct.*)

Samarang, 2 Maart. Eergisteren morgen debarkeerde alhier de 4de en 6de Kompagnie van het 4de Bat. Inf. benevens het Vaandel. Reeds vroegtijdig bevonden zich aan den Boom de Stedelijke Schutterij en het 5de Bat. Inf. met hunne Vaandels en Muziek, zoomede de Kommand. der Afdeeling en andere authoriteiten, tot verwelkoming dier brave krijgers, welke zich zoo loffelijk van hunne moeijelijke taak hebben gekweten.

Alom heerschte eene buitengewone geestdrift, getuige de talrijke opkomst der Schutterij, welke op de eerste uitnoodiging zich bereid verklaarde aan deze plegtigheid deel te nemen, waarvoor hun dan ook onzen hartelijken dank zij toegebragt.

Gisteren avond had alhier ten huize van den Kommandant dezer Afdeeling de Gen. Maj. Steinmetz, mede ter eere van de teruggekeerde troepen des vierden Bat. Inf. met het Vaandel, van Boni, een schitterend diné plaats waaraan ongeveer 52 personen deel namen. Hartelijke en toepasselijke heildronken werden door Z.H.G. ingesteld en met evenveel hartelijkheid werden deze beantwoord. De zaal daverde van het driewerf hoerah! terwijl de muziek van het 5de Bat. Inf. zich aldaar telkenmale treffend liet hooren, en zich voortreffelijk van hare taak heeft gekweten. (*Sam. Adv. Bl.*)

Soerabaija, 29 Februarij. Gisteren om 12 uren heeft op de gebruikelijke wijze onder salutschoten plaats gehad, de overname door den kolonel A. J. Walson, uit handen van den Wd. komm. J. C. R. Steinmetz, van het commandement over de 3de militaire afdeeling. (*Soer. Ct.*)

Bezoeki. — Een zonderling voorval had eenige dagen geleden alhier plaats, dat tot voorbeeld kan strekken, hoe ver zich het bijgeloof onder de Inlanders uitstrekt. In den middag van den 16den Febr. ongeveer te 6 à 7 uren, wandelden de hoofddjaksa en de ondercollecteur van Bezoeki voorbij de woning van den heer B. en ontwaarden zij op den grooten weg een met wit linnen omgeven bundel. Genoemde ambtenaren gelastten de kunne bij zich hebbende *penokawans* den bundel te halen en te openen, doch geen der volgelingen had den moed, om het bevel van hunne hoofden ten uitvoer te brengen. Na eenig dralen werd de bundel echter opgeligt en van het linnen ontdaan zijnde, werd waargenomen, dat ze twee van meel vervaardigde beeldjes, een van de mannelijke en het andere van de vrouwelijke kunne, inhield.

Volgens ingewonnen berigten waren die beelden daar ter plaatse nedergelegd geworden door eene vrouw, die tot een voor de Inlanders niet gelukkigen dag (*tida hari baik*) een kind had gebaard, en bevreesd zijnde, dat haar kind vroeg of laat eenig ongeluk zoude overkomen, zoo had zij die poppen ter plaatse gelegd, opdat het ongeluk alsdan die beelden — in stede van haar kind zoude treffen. (*Oostpost*).

ENGELAND.

De Engelsche bladen bevatten het volgende antwoord van den paus op het adres der roomsche bisschoppen in Ierland.

„Aan onzen eerwaarden broeder Paulus, aartsbisschop van Dublin.

„Aan onzen eerwaardigen broeder en onze veelgeliefde zonen worden gezondheid en onze apostolische zegen geschonken.

„Niets kon aangenamer, niets liefelijker zijn dan uwe brieven van 3 Nov. ll., welke wij onlangs ontvingen en die ons grooten troost verschaften, te midden der diepe smarten, waaronder wij gebukt gaan. Want overal blinkt uw uitstekend geloof, uwe godsvrucht en liefde op bewonderenswaardige wijze door, alsmede uw eerbied voor ons zelven en voor den Stoel van Petrus; op elke plaats drukt zich uw bittere grieve uit over de bekommeringen, waarin wij gedompeld zijn, door de goddelooze oogmerken en pogingen van mannen, welke een hevigen strijd tegen de katholieke kerk, den apostolischen troon en het gezag van den H. Petrus voeren, en die de grondslagen van alle goddelijke en menschelijke regten trachten te vernietigen. Wij moesten noodzakelijkerwijze ten hoogste verheugd zijn over uwe uitmuntende gevoelens jegens ons, daar zij alle mogelijke liefde tegen u, eerw. broeder en u, beminde zonen, ten toppunt hebben gebragt. Houd niet op tot den Vader van alle zegeningen te bidden en te smeeken, dat hij Zijne Heilige Kerk van zoo vele rampen moge redden, haar dadelijks versieren en met meer schitterende overwinningen versieren. Dat Hij ons moge bijstaan en vertroosten in al onze beproevingen; en dat het Hem in Zijne alvermogende deugd behage, al de vijanden van Zijne Kerk en van den apostolischen troon terug te leiden op de paden van waarheid, geregtigheid en verlossing. Wij twijfelen niet, eerw. vader en beminde zonen, of gij zult, met de hulp des Almagtigen, niets liever wenschen, dan met verdubbelden ijver en ernst al zulke pligten te vervullen, die, wanneer dit voorzigtig, verstandig en ijverig geschiedt, zoo grootelijks bijdragen tot de verdediging van de zaak en van Zijne H. Kerk, tot de redding van zielen, tot het ten toon stellen van bedrog en wederlegging der dwalingen van goddelooze menschen, in deze tijden van bijzondere ongeregtigheden. Weest verzekerd dat de gezindheid van ons vaderlijk gemoed jegens u levendig en hartelijk en toegenegen is. Als een onmiskenbaar waarborg daarvan ontvangt gij onzen apostolischen zegen, dien wij uit den grond van ons liefdevol hart, eerw. vader, en op u, beminde zonen, uitstorten.

„Gegeven te Rome in St. Pieter, 4 December 1859, in het jaar van ons priesterschap. (Get.) Pius PP IX."

Londen 31 December. *Daily News* bevatte eergisteren eene lijst van doorluchtige en beroemde personen, die in het jaar 1859 overleden zijn. Zij zijn de volgende: de koning van Napels, de koning van Zweden, de keizer van Morokko, de bey van Tunis en de jonge koningin van Portugal, de engelsche pairs lord Minto, lord Westmoreland, lord Waldegrave en verscheidene anderen, waaronder twee graven van Jersey (vader en zoon); de generaals Jacob, Lustington en Eyre; twee anglikaansche bisschoppen, die van Bangor en dr. Maltsey, alsmede de deken van Ripon. De hervormden verloren den zoo gunstig bekenden eerw. heer John Angel James en dr. Watson. Twee indische staatsmannen overleden, nl. Mountstuart-Elphinstone en Shepherd. Van vreemdelingen vermelden wij vorst Metternich, Yeh, den beruchten chineschen minister, markies Lajatico en den wereldberoemden von Humboldt. In Engeland betreurt men het verlies van verscheidene geleerden, als dr. Lardner en de professoren Nichol, Lee en Wilson. De wetenschappen verloren Brunel, Stephenson en Richard Hamilton; de letterkunde mist Macaulay, Hallam, Leigh Hunt, de Quincy, James Stephen, lady Morgan en Bayle St. John. In het buitenland overleden Washington Irving, William Prescott en de Tocqueville. Duitschland betreurt Spohr. Aan de schilderkunst ontvielen Leslie, Rippingile, David Cox, Frank Stone en James Ward. De beeldhouwer Bacon is een ander verlies, terwijl het overleden van Bosio insgelijks vermelding eischt, met betrekking tot de schoone kunsten, wier edelmoedige en kundige beschermer Jacob Bell in het lot der genoemde beoefenaars deelde.

ZWEDEN EN NOORWEGEN.

Tusschen Zweden en Noorwegen is op dit oogenblik de overeenstemming alles behalve gewenscht, welke ongunstige toestand dezer dagen niet verbeterd is door een voorstel van de noorweegsche Storthing tot wijziging van een paragraaf in de constitutie, volgens welke een Zweed tot gouverneur-generaal van Noorwegen benoembaar is. Dit heeft te Stokholm te meer sensatie verwekt, omdat die betrekking reeds sedert 30 jaren aan geen Zweed was opgedragen. De *N. R. C.* trekt hetgeen dienaangaande uitvoerig is medegedeeld, beknopt te zamen als volgt: „Men moet intusschen niet uit het oog verliezen, dat het voorstel dieper in den tegenwoordigen stand van zaken aldaar grijpt, dan het oppervlakkig wel schijnt. In Noorwegen is toch sedert geruimen tijd eene meer liberale rigting zigtbaar geweest, die bij het zweedsche kabinet te meer indruk maakt, omdat zij door de meerderheid der Storthing krachtdadig wordt ondersteund, en tot de laatste verkiezing van meer liberale afgevaardigden heeft aanleiding gegeven, terwijl het aan deze wel bepaaldelijk op het gemoed is gedrukt, om met die vrijzinnige beginselen mede te werken, vooral omdat het bezoek van den zweedschen koning te Christiania, in November jl., in dat opzigt geene bevredigende resultaten schijnt te zullen opleveren. Wat nu het bedoelde voorstel zelf betreft, zoo wordt daarin uitdrukkelijk aangedrongen op de geheele afschaffing der betrekking van gouverneur-generaal, daar deze, naar het oordeel der Storthing, overtollig en te kostbaar is. In plaats daarvan verlangt men een kollektief ministerie van staat, bestaande uit de hoofden der departementen van financiën, justitie, oorlog en binnenlandsche zaken, die gezamentlijk met het bestuur des lands, namens den koning, zouden worden belast. Hierbij komt evenwel een ander punt. Volgens de noorweegsche constitutie heeft de koning namelijk slechts het regt van een schorsend veto, terwijl alle besluiten der kamer, in drie achtereenvolgende zittingen bij meerderheid van stemmen aangenomen, kracht van wet verkrijgen. Omtrent het bovengenoemd voorstel nu, beroept zich de zweedsche landmagt op een ander artikel der constitutie, volgens hetwelk dit schorsend veto slechts toepasselijk schijnt op gewone voorstellen van zuiver administratieven aard, en niet op eene voordragt tot wijziging in de thans vigerende grondwet, zoodat de afschaffing der waardigheid van gouverneur-generaal in Noorwegen en iedere andere wijziging der constitutie wel bepaaldelijk afhangt van de goed- of afkeuring des konings. Dat intusschen, bij de bestaande spanning tusschen de beide rijken, de gemoederen reeds tot zekeren graad van hevigheid zijn opgewonden, blijkt daaruit, dat in eene der laatste zittingen van de noorweegsche Storthing reeds enkele leden zich bereid hebben verklaard, om ieder eventueel voorstel te ondersteunen, waarbij Noorwegen aan Zweden den oorlog verklaart.

AMERICA.

Testament van John Brown.

De Americaansche bladen behelzen den tekst van het testament, hetwelk John Brown (het den 2den Dec. te Charleston ter dood gebragte hoofd der zamengezworenen van Harpers Ferry) gedicteerd heeft aan den sheriff Campbell, tijdens de laatste zamenkomst, die hij gehad heeft met haar, die 's anderen daags zijne weduwe moest worden. Zie hier de letterlijke vertaling van dit stuk:

» Charlestown, graafschap Jefferson,
» Virginie, 1 December 1859.

» Ik geef aan mijn jongsten zoon, John Brown, mijn landmeterskompas en andere voorwerpen der landmeetkunde, als men ze terugvindt, alsook mijn oud graniten monument in North Elba, in den staat New-York, ten geschenke, opdat men op de twee zijden eene nieuwe inschrijving etse, zoo als ik die elders zal aanduiden. Gezegd monument moet desniettegenstaande aan North Elba blijven, zoolang een mijner kinderen en mijne vrouw in deze localiteit zullen verblijven.

» Ik geef aan mijn zoon, John Brown mijn zilveren zakuurwerk, met mijn naam gedrild in de kas.

» Ik geef aan mijn zoon, Owen Brown, mijn dubbel operalorgnet en mijne karabijn (als men ze terugvindt), welke mij geschonken werd te Worchester, in Massachusets. Ik geef aan dienzelfden zoon 50 dollars in geld, die hem zullen betaald worden uit den verkoop van mijns vaders goed, uit hoofde van zijn verschrikkelijk lijden in Kansas, en den ziekelijken staat, waarin hij sedert zijne kindsheid verkeert.

» Ik geef aan mijn zoon Salomon Brown 50 dollars in geld, uit de opbrengst van mijns vaders goed, als aequivalent der twee vermelde legaten.

» Ik geef aan mijne dochter, Ruth Thompson, mijn grooten ouden bijbel, die de *memoranda* der familie behelst.

» Ik geef aan mijn zonen, aan ieder mijner *andere* dochters, aan mijn schoonzoon Henry Thompson, alsook aan ieder mijner schoondochters, een bijbel van de schoonste uitgave, die men zich zal kunnen verschaffen in een boekwinkel van New-York of van Boston, ten prijze van 5 dollars het exemplaar, onmiddelijk betaald uit de opbrengst des verkoops van mijns vaders goederen.

» Ik geef aan ieder mijner kleinkinderen, dat in leven zal mijn, wanneer mijns vaders nalatenschap geregeld zal wezen, eene bijbel van eene zoo schoon mogelijke uitgaaf (gelijk hooger gezegd is) tot den prijs van 3 doll. het stuk.

» Al deze bijbels moeten te zelfder tijd à contant gekocht worden en op de beste voorwaarden.

» Ik verlang, dat er betaald worde uit de opbrengst der nalatenschap mijns vaders 50 doll. aan iederen persoon, dien ik zal aanduiden: aan M. Alten Hammond, van Rockville, in het graafschap Tolland, Connecticut, of aan M. George Kellogg, gewezen agent der maatschappij van nieuw-Engeland, te dezer plaats, voor rekening en ten voordeele dezer maatschappij; 50 doll. aan Sillas Havens, vroeger van Lewisburg, in het graafschap Summit (Ohio), wanneer men hem kan terugvinden, en 50 dollars aan een man van Canton, in het graafschap Sturk (Ohio), die, tijdens het leven mijns vaders, dezen een proces aandeed door tusschenkomst des regters Humphrey en van M. Upsan, van Akron.

» De som zal betaald worden door J. R. Brown aan den man in persoon, wanneer men hem kan terugvinden. Ik kan mij zijn naam niet herinneren. Mijn vader schikte de zaak in der minne met dezen man. Ik verlang dat alles wat er zal overblijven van mijn aandeel in de nalatenschap mijns vaders, uitgedeeld worde door mijn broeder, in gelijkvormige deelen, aan mijne vrouw en aan ieder mijner kinderen, als ook aan de weduwen van Walson en van Owen Brown.

» JOHN BROWN.
» *John Avis*, getuige".

Voor en aleer dit testament op te geven, had John Brown aan zijne vrouw gezegd, dat hij haar het vruchtgebruik liet huns eigendoms van North Elba, opdat zij beter voor de opvoeding hunner jonge kinderen zou kunnen zorgen. Hij drong veel aan op den grafsteen, dien hij zijn oudsten zoon nalaat, en hij stelde zelf een grafschrift op, dat thans in handen zijner weduwe is. Nopens de aan verschillende personen nagelatene sommen, zegt de veroordeelde tot zijne vrouw:

» Lieve Maria, wanneer gij deze personen kunt terugvinden, overhandig hun deze sommen zelve, maar betaal niemand, die zich zou kunnen aanbieden als hun advokaat, want als dit geld in handen viel der mannen van de wet, weten wij niet, wat er van zal worden".

Varia.

In de »curieuse en voorsekere prophetiën, die cours zullen hebben voor eene Eeuwe, beginnende met het jaar 1801, tot het jaar 1900, door Thomas-Josephus Moult, geboortig van Napels, Astrologant en Philosoph, vertaald uit het Italiaansch," treft men het volgende aan voor het jaar 1860:

Generale voorzeggingen: De lente dezes jaars zal koud en weinig voordeelig zijn.

De zomer zal vochtig en tegenstrijdig aan vele dingen zijn, hetgeen zal beteekenen, dat de granen niet zullen wezen.

De herfst zeer koud en vochtig, en zal slechten gang maken.

In den winter zal het zeer schoone koude maken.

Maar in dit jaar het koren en granen zullen van kleine aankomste zijn, en hij, die ze zal bewaren, zal groot profijt doen.

Het zal goed zijn wijn te koopen in den zomer, want hij zal in prijs vermeerderen door de slechte aankomst in den oogst, en hij zeer schaarsch en duur zijn.

Bijzondere voorzeggingen: Een groote Prins zal op den troon klimmen.

Groote oorlog tusschen de Vorsten van het Christendom. Groot verraad ontdekt.

Mälder en andere sterrekundigen beweren, dat de Alcyone, de schitterendste ster van de Plejaden, de centraal-zon der wereld is, dewijl haar licht het helderste en hare massa 117,400,000 maal grooter dan de zon is. De laatste gebruikt 18,200,000 jaren, om eenmaal rond om de Alcyone te loopen.

Deze is zoo ver van de aarde verwijderd, dat haar licht, ondanks zijne helderheid, 537 jaren noodig heeft, om tot ons te komen.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR
Maart	1	Engelsch	Dea Parker	W. Traijte	Foochow	12 Febr.	Sydney
„	2	Amerikaansch	S. H. Snow	W. S. Higgens	„	11 „	New-York
„	4	Fransch	Solide	D. Fourneau	Macao	13 „	Havana
„	5	Z. K. M.	Vengeance	Massillon	Frankrijk	22 Oct.	Hongkong

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.		AGENTEN.
Maart	3	Nederlandsch	schoen.	Jacob en Anna	J. F. D. Petersen	Nagasaki	9 Febr.	Gezagvoerder.
„	—	Ned. Indisch	„	l'Union	G. Schuit	Banjermassing	28 Jan.	Pandel en Stiehaus.
„	4	„	bark	Salak	J. van Schuur	Samarang	15 Febr.	Gezagvoerder.
„	6	Amerikaansch	„	Th. W. Seart	A. Dreu	Melbourne	21 „	Pidue, Stricker & Co.
„	—	Hamburg	„	Johannes	Bruhn	Sydney		Metz. Wilmans, Ruijs & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Maart	3	Ned. Indisch	schooner	Baros	E. Oort	Samarang
„	4	„	„	Apie Maas	Lim Tjat Toey	Muntok
„	—	Zweedsch	schip	Amazon	A. Dannberg	Soerabaija
„	6	Ned. Indisch	bark	Salak	J. van Schuur	Padang

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Wilhelmina en Clara	Q. Abrahamsz Jr.	Amsterdam	Haager & Schuurman.
"	bark	Catharina Maria*	A. van der Tak	Nederland via Samarang	"
"	schip	Nederland*	P. Hoekstra	Nederland	"
"	bark	Graafstroom*	G. H. Ruhaak	Soerabaija	Maclaine, Watson & Co.
"	"	Konink. Ned. Yachtclub*	F. L. Zack	Nederland	van Ommeren, Rueb & Co.
"	brik	Bantam	B. G. van der Bolck		"
"	bark	Abel Tasman*	J. R. Rijken	Hongkong	B. Kopersmit & Co.
"	"	A. B. Falck	D. van Duijvenboden	Amsterdam	"
"	"	Petronella Catharina	C. H. van der Veen		C. Bahre & G. Kinder.
"	schip	Medea	J. Lourens		Reijnst en Vinju.
"	"	President van Rijckevorsel	Vermeij		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	bark	Ida Elisabeth	Kramers	Nederland	Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
"	"	Elise Henriette*	P. J. Deterding	Padang	Paine, Stricker & Co.
Ned. Indisch	brik	Atiatool Rachman*	Sech Bafadel	Banka via Indramaijoe	B. J. Jacobs.
"	"	Ocean*	Giam Liangsoeij		Buijs, Jacobsen & Co.
"	schoener	l'Union*	G. Schuit	Soerabaija	Pandel & Stehaus.
Engelsch	bark	Menaur*	N. Andrews	Singapore	Martin, Dyce & Co.
"	brik	J. C. Ross*	Ballard	Cocos Eiland	Wilson & Co.
Spaansch	schip	Reina del Oceano*	Sarachaga		Dümmler & Co.
Amerikaansch	bark	Rebecca*	E. Michener		C. Bahre & G. Kinder.
Zweedsch	schip	Equator*	T. Sellberg		J. Cezard & Co.
Hamburg	bark	Johannes*	Bruhn		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen schepen te *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN
Februarij.	16	Ned. Indisch	stooms.	Banda	G. A. Neije	Batavia
"	19	Nederlandsch	bark	Johannes Anthonius	F. Metz	Tagal
"	—	"	bark	Davo	H. Wijtenhorst	Samarang
"	—	Ned. Indisch	"	Little Tot	Katjoon	Panaroekan
"	21	"	bark	Jacob	F. C. Borger	Samarang
"	—	"	"	Decima	C. Akkerman	"
"	—	"	"	Graaf Drik III	J. C. Rotgans	Cheribon
"	22	Bremer	"	Rubens	F. Jolsenbom	Batavia
"	—	Oldenburgsch	"	O. Thijen	C. H. Addicks	"
"	—	Ned. Indisch	bark	Krabbe	Mardam	Pasoeroean
"	—	"	stooms.	Kraton	Kariedin	"
"	23	Nederlandsch	bark	Schoonverbond	B. H. Borchers	Samarang
"	—	Ned. Indisch	"	Alnoer	Sech Mardjoekie	Grissee
"	25	Nederlandsch	"	Alcijone	H. L. Haacka	Amsterdam
"	26	"	"	Metalen Kruis	J. P. Zuurdeeg	Cheribon
"	—	Ned. Indisch	"	Voolkoasada	Achmat	Grissee
"	25	Engelsch	"	Duches of Sutherland	M. Meggil	Batavia
"	26	Ned. Indisch	stooms.	Batavia	A. Couteron	"

Vertrokken schepen van *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Februarij.	17	Engelsch	bark	Nina	W. Lingart	Balie
"	18	Nederlandsch	bark	Galilei	F. C. H. Koch	Nederland
"	—	Ned. Indisch	"	Naim Balgrijer	Sech Baoezeer	Amboina
"	—	"	"	Fathaal Nassar	Said Assegef	Singkawang
"	19	"	"	Joedoel Barie	Said Assegaf	Banda
"	—	"	"	Hawial Haer	Sech Baoezeer	Kema
"	—	"	stooms.	Padang	A. Guijot	Macao
"	—	Engelsch	bark	Sangeen	H. Kuiht	Nederland
"	—	Ned. Indisch	"	Noorban	Said Djabia	Summanap
"	21	Nederlandsch	"	Hedda Fredrika	O. L. Larsson	Nederland
"	—	Ned. Indisch	"	Little Tot	Katjoong	Pasoeroean
"	—	"	bark	Crinoline	A. Tholen	Sandehout Eiland
"	22	"	stooms.	Banda	G. A. Neije	Batavia
"	—	Fransch	"	Phlégiton	Kommandant T. Picard	Koerstelleude om de Oost
"	—	Engelsch	bark	Foolucka Sawdan	J. Taverner	China
"	—	Ned. Indisch	"	Oosterling Ingsoen	Tan Tikhok	Riouw
"	23	"	"	Alfulek	Sech Baradja	Molukkos
"	—	Engelsch	"	Amelia Breillat	J. Morris	Australie
"	24	Hamburg	"	John Herman	G. J. Dieckman	China
"	—	Nederlandsch	"	Nova Zembla	A. J. R. Hordijk	Tjilatjap
"	—	"	"	Agatha en Maria	W. B. van Zijp	Nederland
"	25	Hannov	"	Amazone	J. H. van Tark	Pasoeroean
"	—	Ned. Indisch	"	Bientang Barat	Kleboe	Balie

In lading liggende schepen te *Soerabaija*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Pruissisch	bark	Dolphin	Klein	Nederland	Fraser, Eaton & Co.
Hamburgsch	"	Arracan	Kuhlken		"
Amerikaansch	"	Norseman	Haskell	China	"
Nederlandsch	"	Welvaart	Mooi	Amsterdam	"
"	"	Decima	Hordijk	Nederland	"
Hamburgsch	"	Herschel	Hauschild		Mathieu, Ebbe, Ruijs & Co.
Amerikaansch	"	Witch	Hultman		"
Nederlandsch	"	H. Vincentius à Paolo	de Groot	Nederland	"
"	"	Hollandia	Wap		"
Engelsch	"	Sir Charles Napier	Vallerj	Amsterdam	"
[illegible]	"	[illegible]	Brodie		"
Nederlandsch	"	Jacob	Borger		"
"	"	Delftshaven	Schaap		B. Kopersmit & Co.
"	"	Amstel	Rademaker		"
"	"	Sumatra	Grivel		"
Zweedsch	"	Carpline	A. P. Dijberg		B. J. van Eck & Co.
Nederlandsch	"	Almelo	R. P. Tjebes		Schimmelpenninck & Co.
"	"	E. W. van Dam van Isselt	J. C. Kolm		J. F. van Leeuwen & Co.
"	"	Johanna Elisabeth	Metz	Nederland	"
"	"	Per Aspera ad Astra	Admiraal		"
Bremer	"	Rubens	Soltenhorn		Hill, Broekman & Co.
Nederlandsch	"	Neerlands Koningin	G. Geerling		E. ten Brink & Co.
"	"	Henriette Wilhelmine	Beek	Nederland	"
"	"	Zephir	N. J. de Vries	Rotterdam	Anemaet & Co.
"	"	D. Z. Visser	W. van der Linden		"

Aangekomen schepen te *Sumanap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Feb.	14	N. I.	schoen.	Miftail Farie	Oewa Saenoer.	Palembang
"	—	"	"	Sie Damar	Pa Kalieman.	Grissee

Vertrokken schepen van *Sumanap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Feb.	30	N. I.	kotter	Sie Berkat	Sech Bagrab.	Bali
"	—	"	bark	Fathool Madjie	Said Asegaf.	Molukkos
"	14	"	kotter	Klara	Suliak	Banjoewangie

Aangekomen schepen te *Palembang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Feb.	7	N. I.	schoen.	Berkatool Madjelan	Abos So-oot.	Pontianak

Vertrokken schepen van *Palembang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Jan.	30	N. I.	bark	Alnoer	Said Habsie.	Cheribon
Feb.	3	Gouv.	schoen.	De Draak	v. d. Wedden	Muntok
"	4	N. I.	bark	Kim Soenhoat	Kwiesoeij	Linga
"	7	"	"	Maijmoon	Said Kassim.	Cher. v. Bat.

Aangekomen schepen te *Banjoewangie*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Feb.	13	Ned.	schip	Alcor	van Oppen.	Probolingo
"	—	Frans.	"	Cezard	Ros	Samarang
"	14	Ned.	"	Hendrik Jan	v. d. Meijden	Probolingo
"	—	Eng.	"	Negotearter	Udale	Sunderland
"	15	Ned.	"	Nederland en Oranje.	van Ruijven.	Pasoeroean
"	—	"	"	Copernicus	Visser	"
"	17	"	"	Diligentia	van Bentveld.	"

Vertrokken schepen van *Banjoewangie*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Feb.	10	Ned.	schip	Batavia	v. d. Straaten	Rotterdam
"	—	N. I.	"	Baboel Joesoer	Sech Almaene.	Singapore
"	11	"	brik	Vernon	Brodie	Soerabaija
"	12	"	schoen.	Bientan Toedjoe	Beaseij	Padang
"	14	Frans.	schip	Cezard	Ros	St. Nazerice
"	15	Eng.	"	Negotearter	Udale	Hongkong
"	16	Ned.	"	Alcor	van Oppen	Rotterdam

MARKTPRIJZEN.

TE BATAVIA, DEN 6 MAART.

Arak, *f* 47,50,— zonder transactiën.
Koffij, Java *f* 35 @ *f* 35.50,— nominaal
———, Padang, geen voorraad.
Suiker N⁰. 16 *f* 16,— geringe voorraad
Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinju *f* 12,— p. kelder, in Consumptie.
Rijst, Indramaijoe met zakken, niet aan de markt.
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 145,— @ *f* 150,— } weinig voorraad.
———, " " 2de kwaliteit, *f* 135,— @ *f* 145,— }
———, Carga *f* 120 @ *f* 130,—
Wisselkoers op Holland 100½ @ 101%, Gouvernement 6/m. pari, Engeland *f* 11,50,— thans *f* 11,45,— aangeboden, Singapore *f* 2,80,— ₩ $ verkoopen China *f* 2,85. Calcutta *f* 133,— ₩ 100 Cs. Rs.

TE SAMARANG, DEN 2 MAART.

Koffij, oogst opgeruimd.
Suiker N⁰ 16, *f* 16,50
Indigo, *f* 3,90,— voor eerste kwaliteit afgedaan.
Koehuiden, *f* 60 @ *f* 65,— ₩ kodie.
Buffelhuiden, *f* 40,— ₩ kodie.
Staart Peper, oogst opgeruimd.
Rijst ordinair wit, *f* 140 @ 150,— ₩ koijang @ 28 picol. zonder zakken.
" carga " *f* 115 @ 130,— idem. idem.
Klapper Olie *f* 25,—
Katjang " *f* 25,—
Rotting *f* 9,—
Kadjang Matten, *f* 8,50
Wisselkoers op Holland pari à 100½ pCt.

TE SOERABAIJA, DEN 1 MAART.

Suiker *f* 16 @ 16¼,—
Koffij. *f* 34 @ 37,—
Rijst (carga) *f* 140 @ *f* 150,—
Id. (witte) *f* 160 @ 175,—
Koehuiden ₩ picol.
Arak ₩ legger. *f* 45,—
Olie (Klapper)
Olie (Katjang)
Kadjang Matten. *f* 11,—
Rotting *f* 8 @ 9,—
Wisselkoers Holland pari.

TE PASOEROEAN, DEN 29 FEBRUARIJ.

Suiker N⁰. 16 *f* 16¼ (oogst 1860) afgedaan,
Rijst, (witte) ₩ koyang *f* 180,—
Id. (carga) " " " 150,—
Olie, (klapper) pic. " 25,—
Id. (katjang) " " 20,—
Wisselkoers pari

Restant Producten in 's lands pakhuizen, den 29 Februarij 1860
49,78‑15 " Koffij oogst 1859.

Den 29 Februarij waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd, uit den oogst van 1859.

Gouv. levering DER FABRIEK	vrije beschikking. PIC. SUIKER.
Waugoon Redjo,	5,413—06
Ardjo Sarie,	18,195—45
Ardjo Redjo,	6,998—97
Yo Wilangoon,	3,872—44
Deso Hoop,	5,274—57
Djatra Oost,	14,716—01
Des Onderneming,	14,618—21
Wono Redjo,	10,245—29
Kloerahan,	11,655—87
De Goede Hoop,	10,225—30
Gaijam,	4,738—46
Besoesie Oost,	13,124—91
Dankbaarheid,	5,980—04
Soeko Redjo,	11,286—99
Kawis Redjo,	5,762—73
Parie Redjo,	4,166——
Pleret,	5,580—19
Te Zamen pic. Suiker.	145,857—49

N. B. De Gouvernements leverantiën van Suiker en Koffij zijn beide afgeloopen.

TE AMBOINA, 14 FEBRUARIJ.

Rijst schaarsch, witte kwaliteit @ *f* 9,— gevraagd, de aanvoer van Makasser minder dan in 1859.

Lijst der in het Entrepôt aanwezige regal[illegible]

TOT EN MET DEN 6 MAART 1860.

Van Nederland per Ned. schip *Nederland*, gez. Hoekstra.
2 kn. gemerkt (een drie hoek) no. 1/2.

Per *Bantam*, gez. v. d. Bolck.
1 kt. *J. M. Sobels*, Kapt. van het fregat *Gertruda*, adres ten kantore van Heeren *Paine, Stricker en co.*
1 kt. gemerkt V/WH no. 1.
1 blik gemerkt MCS.
1 kt. gemerkt HB/ER 50.
1 kt. gemerkt LS no. 1200.
1 kt. gemerkt IMVII.
1 kt. gemerkt CDV.
5 kn. gemerkt CLS Kolonel von *Schierbrand*, Batavia Transito Oost-In[illegible] no. 5734/5738.
1 kt. gemerkt DP no. 1 te Samarang.
1 kt. *C. Mioulet*, Officier van Gez. bij het O.-I. leger.

Per *Petronella Catharina*, gez. Hagen.
1 kt. *J. L. Umbgrove*.
1 kt. gemerkt PCVO.
1 kt. gemerkt L/S
1 kt. gemerkt GP $ 1.
1 kt. gemerkt V aan den Heer *Tenlee*, te Batavia en verder aan den Heer *P. Voogt*, Machinist op het Fabriek Pakoeadja.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA

VAN DEN 24 TOT EN MET DEN 26 FEBRUARIJ 1860.

Aanvoer.

Van Liverpool per Ned. schip *Martha Jacoba*, gez. de Vries, agt. Burt, Myrtle en co.

225 coll. manufact., *Agenten*.
92 coll manufact., *Adam en co.*
11 coll. manufact., *Busing, Schröder en co.*
188 coll. manufact , *E. Moormann en co.*
48 coll. koopmanschappen, *Gumprich en Strauss.*
34 coll. manufact., *Borneo C. Limited.*
3428 coll. ijzer, 105 do. manufact., 1 do. boeken, 4260 ks. zeep, *T[illegible] Hunt en co.*
78 coll. manufact., *Pitcairn, Syme en co.*
8 vn. ijzerwerk, 1 kt. lederwerk, 12 bn. manufact. en parfumerien, *[illegible] Houghton en co.*
90 coll. manufact., *Martin, Dyce en co.*
200 ks. blik, 2 vn. wijn, 108 kn. manufact., *C. Bahre en G. Kinder.*

Van Nederland per Ned. schip *Elise Henriette*, gez. Deterding, agt. Paine, Stricker en co.

25 led. leggers, *van Ommeren, Rueb en co.*
35 led. leggers, *E. Moormann en co.*
1 kt. diversen, *van Riet en ter Gouw.*
48 kn. manufact., *Schimmelpenninck en co.*
3 pakk. dekens, 6 kn. manufact., ...
8 bn. dekens, *Busing, Schröder en co.*
6 bn. zakken, *J. Cezard en co.*
60 led. leggers, *Haager en Schuurman.*
25 led. leggers, 154 kn. en 4 bn. provisien, manufact. en kramerijen, *[illegible] hard en co.*
10062 stav. ijzer, 37 vs. en 12 kn. staal, 6 vn. en 786 blokk. zink, *Arnol[illegible] Zoon.*
207 vn. vleesch, 162 do. boter, 300 do. meel, *N. H. M.*
20 vs. zilv. munt, 100 do. kop. do. *Gouvernement.*

Van Nederland per Ned schip *Graafstroom*, gez. Ruhaak, agt. Maclaine, Watson en co.

9 kn. manufact., 50 md. bier, *Busing, Schröder en co.*
30 kn. provisien, 20 ankers, 1 kt. kramerijen, *Hunter, Houghton en co.*
9 kn. wijn, 2 vs. haring, *de Erens.*
200 keld. genever, 5 kn. papier, *Engelhard en co.*
100 keld. genever, *Pandel en Stiehaus.*
400 ks. zeep, 16 do. manufact., 1 do. kleederen, 9 do. wijn, 2 bn. vlas, [illegible] provisien, 1 do. medicijnen, 65 led. leggers, 6 kn. manufact., 500 ks bro[illegible] 100 vs. boter, 2 kn. klokken, 90 vs. haring, 40 roll. zeildoek, 40 do. [illegible] doek, *Order.*
7 vn. haring, 100 keld. genever, *van Ommeren, Rueb en co.*
2 kn. kaas, 2 do. diversen, *H. van Riet en co.*
2 kn. manufact., *C. Bahre en G. Kinder.*
1 kt. zilverwerk, 1 do glaswerk, 1 do. staalwerk, *Leon en Reiss.*
100 kn. champagne, 1 do. diversen, *Gumprich en Strauss.*
2 kn. manufact., *E. Moormann en co.*
1 kt. diversen, *Nepper.*
1 kt. linnengoed, *de Val.*
7 kn. papier, *G. Kolff en co.*
46 ks. kaas, *G. [illegible]* [illegible]
1 kt. diversen, 2 grafsteenen, *Martin, Dyce en co.*
50 led. leggers, *J. Cezard en co.*
50 led. leggers, *Dümmler en co.*
1850 ijzeren platen, een partij steenkolen, *N. H. M.*
81 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*

Uitvoer.

Naar China per N. I. bark *Padang Pandjang*, gez. van Nooijen.

9660 pic. rijst, 8 do. kapoelaga, *Koe Kongtjaij.*
16 corg. streo atten, *Koe A-In*
400 ps. zilv. munt, *Lie Waneoen.*

Naar Pamanoekan per N. I. bark *Egbert*, gez. Tormijn, agt. Maclaine, Watson en co.

900 pakk. zakken, *Agenten.*
2 kn. dranken, 2 do. champagne, 5 do. provisien, 5 do. wijn, 8 do. [illegible] bier, 5 kn. cognac, 2 do. sla olie, 8 do. vruchten op water, 8 do. vr[illegible] op brandy, 2 do gember, 1 do agar agar, 1 do. cherry cordial, 18 vs. [illegible] 8 kn. azijn, 2 do madera, 60 pic. stav. ijzer, 1 coll. diversen, 1 kt [illegible] do. koperwerk, 6 do. spijkers, 2 do boeken, 1 do. vruchten, 2 do. [illegible] do. kaarsen, 1 piano, 1 kt. beschuit, 1 do. glaswerk, 1 do. medicijnen, [illegible] teer, 1 do. rolpens, 2 do. haring, 1 kt. kaas, 8/m. sigaren, *John Pryce* [illegible]
4 kn. djarak olie, 4 do. lijnolie, 1 do. medicijnen, 1 pak boeken, 2 coll. [illegible] sen, *f* 2400 kop. munt, *f* 2600 zilv. do. *Reynst en Vinju.*
1 billard, 1 kt. kleederen, 1 vt. tongen, *J. Brown.*
2 doz. hoeden, 6 ps. wit katoen, 1 brandspuit, *Gezagvoerder.*

Naar Grissee via Samarang en Joana per N. I. bark *Wilhelmina Co[illegible]*, gez. Resiger, agt. Cassalette en co.

1 kt. spiegels, *Taussaint.*
225 keld. genever, *Reynst en Vinju.*
1 pic. koperen spijkers, *Buijs, Jacobsen en co.*
32 vn. azijn, 5 kn. politoer, *Jonker en Zoon.*
10 kn. papier, 1 do. diversen, 100 vs. staal, *Belder.*
5 bn. kurken, 6 kn. provisien, *L. Platon en co.*
200 vloersteenen, *van Riet en ter Gouw.*

Naar Samarang en Soerabaija per N. I. stoomb. *Batavia*, gez. Couteron, agt. W. Cores de Vries.

2 bn. en 2 kn. laken, 1 do. gordijngoed, 1 do. salemporis, 1 bl koord, [illegible] drills, *Engelhard en co.*
9 kn. gedr. katoen, 8 do. wit do. 11 do. cambrics, *Borneo C. Limited.*
1 anker, *Buijs, Jacobsen en co.*
3 kn. manufact., uit entrep. *Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.*
11 kn. manufact., uit entrep. *Busing, Schröder en co.*
100/m. sigaren, *Martherus.*
1 pak manufact., 1 kt. preciosa's, *B. Kopersmit en co.*
7 kn. manufact., 2 do. batik goederen, 1 do. monsters, *B. van Leeuwen* [illegible]
4 coll. regalen, *Reynst en Vinju.*
4 kn. ginghams, 2 ps. fluweel, 1 kt. batik goederen, 54 pic. dammer, [illegible] sarongs, 3 kn. diversen, 2 do. stoelpen, 1 vt. inkt, 8 kraudj. aardew[illegible] vn. meel, 21 kn. siropen, 30 pakk. drills, 5 pic. was, *Said Moh.* [illegible]
eenige marine goederen, 45 kn. amphioen, 14 do. geneesmiddelen, *Gouver[illegible]*
11 kn. manufact., 28 do. gedr. katoen. 6 do. doeken, uit entrep. *Pi[illegible] Syme en co.*
1 kt. laken, 2 do. pleetwerk, *Gebr. Roselje en co.*
5/m. vuurvaste steenen, 20 vn. cement, 5 kn. wijn, uit entrep. *W. Cores de V[illegible]*
1 kt. sarongs, 3 do. slendangs, 1 do. leder, 2 do. woll. dekens, 1 do. doeken, *van Slooten, Morgan en co.*
25 vn. meel, 16 kn. stoelen, 1 toilet spiegel, *Abedan, Bennijen en co.*
16 kn. gedr. katoen, 1 do. gev. do. 1 bl. geelgaren, 2 kt. monsters, *Wilson* [illegible]
1 kt. manufact., uit entrep. *Gumprich en Strauss.*
2 kn manufact., uit entrep. *Niederer.*
1 kt. batik kains, 1 md. monsters, *Thomas en Co.*
5 kn. manufact., uit entrep. *E. Moormann en co.*
1 kt. papier, 1 do. chitzen, *Sech Aboe Bosalama.*
24 bn. drills, 5 kn. chitzen, 20 do. wit katoen, 2 do. laken, *Tjie Yockie* [illegible]
1 kt. provisien, *S. B. van Kleeff en co.*
2 bn. drills, 2 kn. batik goederen, 22 do. wit katoen, 7 do. gedr. do. [illegible] a. r. do. 1 do. gev. do. 1 do. mousselines, *Batten.*
1 kt. zuur, 1 kt. kleederen, uit entrep. *van Ommeren, Rueb en co.*
1 kt. lappels, uit entrep. *C. Bahre en G. Kinder.*

Aangekomen Passagiers te Batavia

van den 3 tot en met den 28 Maart 1860.

Met de Ned. schoener Jacab en Aanne, Kapt. J. F. D. Petersen, [illegible] J. Schuis Echtg. en Kind. van Nagasaki.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoo[rdelijk] voor de wet

H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP, TE BATAVIA.